

Profil ogólnoakademicki

RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Nazwa kierunku studiów: Praca socjalna

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Opolski

Data przeprowadzenia wizytacji: 27-28.05.2019 r.

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia.....	5
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się ..5	
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	19
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	24
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	25
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	27
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	35
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	37
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	40
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	41
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę	45
5. Załączniki:	46
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	46
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	46
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano z
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano z

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Marek Kucia - Ekspert PKA
2. dr Anna Maria Kola - Ekspert PKA
3. mgr inż. Paweł Miry - Sekretarz ZO
4. Wojciech Jagodziński - Ekspert ds. pracodawców
5. Mateusz Kuliński - Ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „praca socjalna” prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Opolskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez PKA na rok akademicki 2018/2019.

Jest to pierwsza ocena kierunku. Wydział Nauk Społecznych (funkcjonujący wcześniej jako Wydział Historyczno-Pedagogiczny) uzyskał pozytywną ocenę PKA w ramach oceny instytucjonalnej, na podstawie uchwały Nr 343/2012 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dn. 6 września 2012r. w sprawie oceny instytucjonalnej na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Harmonogram wizytacji został ustalony dla oceny dwóch kierunków - „socjologia” dn. 25-26.05. oraz „praca socjalna” 27-28.05. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Wydziału. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji był zgodny z ustalonym harmonogramem, odbyły się wszystkie zaplanowane spotkania. Dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano przeglądu infrastruktury wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano uwagi i zalecenia, o których przewodniczący Zespołu Oceniającego PKA oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów		Praca socjalna	
Poziom studiów		Studia I i II stopnia	
Profil studiów		Ogólnoakademicki	
Forma studiów		Studia stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek		Obszar nauk społecznych Dziedzina nauk społecznych Dyscyplina Pedagogika	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów		180 ECTS (studia I stopnia) 120 ECTS (studia II stopnia)	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	12 ECTS (studia I stopnia): - 90 h / 54 h - praktyka śródroczna realizowana w II, III i IV semestrze studiów (studia stacjonarne/niestacjonarne) - 150 h (5 tygodni) - praktyka ciągła realizowana w terminie do końca VI semestru (studia stacjonarne i niestacjonarne) 8 ECTS (studia II stopnia): 240 h (8 tygodni) - praktyka ciągła realizowana do końca III semestru studiów (studia stacjonarne i niestacjonarne)		
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów		Brak	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom		Licencjat	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku		72	73
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów		2160 (studia I stopnia) 885 (studia II stopnia)	1290 (studia I stopnia)
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów		180 (studia I stopnia) 120 (studia II stopnia)	180 (studia I stopnia) 120 (studia II stopnia)
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów		118 (studia I stopnia) 72 (studia II stopnia)	118 (studia I stopnia) 72 (studia II stopnia)
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru		61 (studia I stopnia) 51 (studia II stopnia)	61 (studia I stopnia) 51 (studia II stopnia)

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Uczelnia wzorcowo opracowała koncepcję kształcenia na kierunku „praca socjalna” studia pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Opolskiego (od roku akademickiego 2007/2008 na pierwszym stopniu, zgoda na drugi stopień – od 2013 roku). Wpisuje się ona w główne cele strategiczne i zadania Wydziału i Uniwersytetu, łącząc z wieloletnim, bogatym doświadczeniem kształcenia na kierunku prowadzonym przez kadrę Pracowni Pracy Socjalnej, a także – co ważne w perspektywie profilu kształcenia – badań naukowych i wdrożeniowych (realizowanych ze studentami, będących np. podstawą prac dyplomowych opartych na projekcie socjalnym).

Koncepcja kształcenia jest w przypadku wizytowanego kierunku przejrzysta, jej głównym celem jest przygotowanie do wypełniania roli zawodowej pracownika socjalnego. Dotyczy to zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, które dają absolwentom pełne uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, poszerzone o kompetencje związane z przygotowaniem do wykonywania zadań w konkretnych strukturach publicznej pomocy społecznej i niepublicznych organizacjach socjalnych.

Kształcenie na wizytowanym kierunku odnosi się wprost do Wizji i Misji UO na lata 2015-2020, opartej na takich wartościach jak: „dążenie do odkrywania i przekazywania prawdy w poszanowaniu najwyższych standardów moralnych; uniwersytecka autonomia i akademicka wolność debaty naukowej, badań, nauczania, publikacji; wolność słowa i poglądów; akceptacja szeroko pojętego pluralizmu; kształtowanie poczucia społecznej odpowiedzialności za los regionu, kraju oraz całej wspólnoty europejskiej; także odważne przeciwstawianie się wszelkim zagrożeniom naruszającym niezbywalne prawa człowieka”. Ich celem nadrzędnym jest społeczna misja uniwersytetu, która powoduje, że UO pragnie służyć zróżnicowanej kulturowo społeczności regionu, kraju i świata, kształcąc i wychowując kolejne pokolenia studentów. Wartości te są uniwersalne i doskonale wpisują się w misję i etykę zawodu pracownika socjalnego. Stąd za swój główny cel strategiczny Uczelnia przyjęła rozwój potencjału Uniwersytetu Opolskiego w skali krajowej i międzynarodowej w perspektywie 2015-2020, w który wpisuje rozwój dydaktyki i jakość kształcenia tak, by umożliwić kolejnym rocznikom wejście na rynek pracy będąc wyposażonymi w profesjonalne narzędzia. By ten cel właściwie zrealizować władze Uczelni, Wydziału, ale i pracownicy PPS, jak osoby współrealizujące zajęcia na kierunku „praca socjalna”, włączają na każdym etapie procesu dydaktycznego pracodawców zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy, co potwierdzają zarówno rozmowy z Radą Pracodawców, jak i dokumentacja spotkań z pracodawcami. Współpraca z reprezentantami otoczenia społeczno-gospodarczego jest bardzo efektywna, skutkuje zatrudnieniem praktykantów/absolwentów po ukończonych studiach. Jeden z przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego przekazał członkom ZO PKA informację, że w jego instytucji zatrudnionych jest już 15 absolwentów kierunku „praca socjalna”.

Jak deklaruje Uczelnia, a co potwierdza wizytacja ZO PKA, pracownicy PSS od wielu lat współpracują z instytucjami pomocy społecznej. Pierwsza umowa o współpracy została zawarta w 2005 r. z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Opolu, potem w 2006 r. zawarta z Kolegium Pracowników Służb Społecznych we Wrocławiu, w 2014 r. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu, w 2015 r. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Opolu oraz z Opolskim Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Opolu, a w 2017 r. z Fundacją „Szansa dla niewidomych” w Warszawie z oddziałem w Opolu, w 2019 r. ze Środowiskowym Domem Samopomocy „Magnolia” w Opolu). Są to najważniejsze instytucje nie tylko gwarantujące miejsca praktyk dla kierunku, ale też będące źródłem najnowszych rozwiązań z zakresu polityki społecznej i pracy socjalnej. Ponadto praktycy zaangażowani są w prowadzenie zajęć dydaktycznych oraz są opiekunami praktyk zawodowych w swoich jednostkach. Należy zwrócić uwagę na wysokie kompetencje, także naukowe (w Radzie Programowej są osoby ze stopniem naukowym doktora), interesariuszy zewnętrznych, angażujących się zarówno w tworzenie programu i poszerzanie go, np. w zakresie współpracy pracowników socjalnych z osobami głuchoniemymi (z uwagi na obecność w Radzie prezesa lokalnego Polskiego Związku Głuchych).

Należy też wskazać na specyfikę regionu, który od szeregu lat znajduje się w niekorzystnej sytuacji demograficznej, co wiąże się z koniecznością rozbudowy profesjonalnej sieci wsparcia w instytucjach socjalnych. Liczna emigracja zarobkowa młodych ludzi powoduje wzmożony popyt na usługi opiekuńcze, wsparcie socjalne, ale i wywołuje problemy społeczne tj. eurosieroctwo, brak opieki nad osobami starszymi, samotność. Powoduje to dodatkowy impuls, by Uczelnia stała się „centrum kompetencji dla regionu”, przy czym wsparcie socjalne, diagnozowanie społeczne, wywoływanie zmian społecznych, czyli zadania pracownika socjalnego, uczone na wizytowanym kierunku, są istotnie potrzebne miastu i regionowi.

Koncepcja kształcenia jest zbieżna z regulacjami prawnymi w zakresie kształcenia pracowników socjalnych (Ustawa o Pomocy Społecznej z dnia 12 marca 2004, art. 116 ust.1, który precyzuje kto może wykonywać zawód pracownika socjalnego i Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006). Uczelnia deklaruje wspieranie się w procesie budowania programu kształcenia analizami wzorców zagranicznych oraz konsultacjami ogólnopolskimi (w zakresie współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Szkół Pracy Socjalnej). Wskazano tu na programy Master of Social Work (MSW): Soziale Arbeit Master of Arts (M.A.): The University of Edinburgh (Anglia); Kingston University London (Anglia); University of New England (USA); California State University Northridge (USA); Hochschule Esslingen, Fakultät Soziale Arbeit, Gesundheit und Pflege (Niemcy); Universität Siegen (Niemcy); University of Vechta (Niemcy).

PPS jako członek instytucjonalny należy od 2003/2004 r. do Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, które łączy 39 ośrodków z całej Polski. Konsultacje programów mają miejsca m.in. w trakcie Zjazdów Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej. W roku 2000 Pracownia Pracy Socjalnej wraz z Kolegium Pracowników Służb Społecznych we Wrocławiu, była organizatorem jubileuszowego, XX Zjazdu Stowarzyszenia. Od 2013 r. pracownicy PPS należą do Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, a od 2015 r. do Ruchu Pedagogów Społecznie Zaangażowanych, co umożliwia wymianę poglądów i opinii na temat procesu kształcenia pracowników socjalnych na UO i w Polsce.

Innym dokumentem określającym kierunki i cechy koncepcji kształcenia są Założenia Strategii Rozwoju Wydziału Nauk Społecznych UO na lata 2015-2020, gdzie z kolei wyróżniono wartości bliższe profesjom socjalnym, wśród których znalazły się „dążenie do prawdy, wychowanie do tolerancji i poszanowania najwyższych standardów moralnych, kształtowanie świadomości i poczucia wspólnoty europejskiej, obrona wszystkich tych wymienionych wartości przed zagrożeniami natury ideologicznej, politycznej bądź ekonomicznej”.

Wymienione wartości społeczne znajdują przełożenie na zadania Uczelni, która w swojej Misji zakłada, że: „Uniwersytet rozwija kadry nauki w dążeniu do prawdy, w poszanowaniu uniwersalnych wartości oraz praw człowieka, w poczuciu odpowiedzialności za ich ochronę i rozwój. Buduje kulturę tolerancji, krytycznej refleksji i mądrej debaty nad istotnymi problemami współczesności”. Problemy pracy socjalnej i pomocy społecznej, tj. przemiany demograficzne, wzrastająca fala migracji, wielokulturowość społeczeństw, pauperyzacja społeczna, wykluczenie grup i osób, uzależnienia itp. wymagają jednak profesjonalnych socjalnych i społecznych rozwiązań, w przygotowaniu których chce uczestniczyć Uczelnia kształcąca przyszłe kadry socjalne. Uczelnia, a także Wydział i Instytut, prowadzący kierunek, w sposób poprawny identyfikuje to zadanie, realizując je w dwójnasób – prowadząc kształcenie na kierunkach oraz realizując badania naukowe, prowadzące do zmiany społecznej, wyjaśnienia trudnych zjawisk społecznych, połączonych z misją emancypacyjną świadomych społeczeństw i grup. Sprawia to, że kierunek „praca socjalna” idealnie wpisuje się ten trend, występujący tu jako jeden z celów Uczelni tj. „prowadzenie i rozwijanie badań naukowych w obszarach: nauk przyrodniczych, ścisłych, humanistycznych i społecznych, włączając w nie studentów już od najwcześniejszego etapu ich kształcenia”. Natomiast aplikacyjność wniosków z badań w obszarze pracy socjalnej sprawia, że studenci i absolwenci przygotowani są do wprowadzania zmian w środowisku, działań naprawczych i profilaktycznych. Po studiach potrafią identyfikować problemy społeczne, diagnozować trudności, planować rozwiązania, aktywizować społeczność, ale też posługiwać się nowoczesnymi technologiami w pracy socjalnej. Stwierdzić należy także, że koncepcja kształcenia na obu stopniach mieści się w dyscyplinie, do której został przyporządkowany, tj. do pedagogiki.

Pomimo, że oba stopnie studiów dają przygotowanie zawodowe, to różnią się one merytorycznie. Pierwszy stopień „pracy socjalnej” skupia się na przygotowaniu do różnych zadań pracownika socjalnego, natomiast drugi stopień – na kompetencjach badawczych i diagnostycznych, co odzwierciedlają efekty uczenia się zaplanowane dla każdego stopnia wizytowanego kierunku.

Kierunkowe efekty uczenia się zostały zdefiniowane w sposób poprawny i specyficzny dla kierunku „praca socjalna”, w oparciu o obszarowe efekty uczenia się, zbieżne z efektami z zakresu nauk społecznych dla kierunków realizowanych na UO. Podstawę prawną funkcjonowania kierunku tworzą dokumenty wewnętrzne Uczelni, tj. uchwały odnoszące się do zatwierdzania programu, efektów kształcenia w okresie od 2008 do 2015 r. W dokumentacji znalazła się *Opinia w sprawie powołania nowego kierunku „praca socjalna”* przedstawiona przez Przewodniczącego Samorządu Historyczno-Pedagogicznego z dnia 14 grudnia 2015 roku. Efekty uczenia się na kierunku „praca socjalna” na studiach pierwszego i drugiego stopnia zostały przyporządkowane do właściwych: dziedzin i dyscyplin naukowych, które są uzasadnione ze względu na interdyscyplinarny charakter pracy socjalnej. Efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy we wskazanych dyscyplinach, co

potwierdzają zarówno treści kształcenia, jak i dorobek naukowy osób prowadzących zajęcia na kierunku. Ponadto są one zbieżne z zakresem działalności naukowej Uczelni w zakresie wymienionych dziedzin i dyscyplin naukowych, co potwierdza analiza tematów badań statutowych realizowanych w Jednostce.

Efekty uczenia się na pierwszym stopniu realizują efekty z dziedzin:

- dziedzina nauk społecznych (dyscypliny: pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o polityce, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, prawo, ekonomia – 155 ECTS, 86,2% ogółu punktów ECTS);
- dziedzina nauk humanistycznych (dyscyplina: filozofia, językoznawstwo: 11 ECTS, co stanowi 6,1% ogółu punktów ECTS, ale także dotyczy to wyboru kursów ogólnouczelnianych z dziedziny nauk humanistycznych – 6 ECTS, co stanowi 3,3% ogółu punktacji ECTS);
- dziedzina nauk matematycznych (Uczelnia wskazała tu nieprawidłowo dyscyplinę - technologia informacyjna, która nie jest wymieniona zarówno w obowiązującym rozporządzeniu tj. Rozporządzeniu MNiSW z dnia 20 września 2018 roku w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, ani w uchylonym – Rozporządzeniu MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 roku w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki oraz dyscyplin naukowych oraz artystycznych 2 ECTS, co stanowi 1,1% ogółu punktów ECTS oraz wybór kursów ogólnouczelnianych z dowolnej dziedziny nauki – 6 ECTS, co stanowi 3,3% ogółu punktów ECTS).

Efekty uczenia się na drugim stopniu realizują efekty z dziedzin:

- dziedzina nauk społecznych (dyscypliny: pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o polityce, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, prawo, ekonomia – 108 ECTS, co 90,0% punktów ogółu ECTS);
- dziedzina nauk humanistycznych (dyscyplina: filozofia, językoznawstwo – 6 ECTS, co stanowi 5,0% ogółu ECTS oraz wybór kursów ogólnouczelnianych z dziedziny nauk humanistycznych – 6 ECTS, co stanowi 5,0% ogółu punktacji ECTS dla stopnia studiów).

W ramach efektów uczenia się na pierwszym stopniu sformułowano 27 efektów z zakresu wiedzy, 21 efektów z zakresu umiejętności i 11 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Opis efektów uczenia się tworzy zbiór kompetencji i wiedzy typowych dla pracy socjalnej rozumianej jako działanie społeczne oraz obszar badań naukowych. Stąd ważne są obecne w tym zbiorze efekty uczenia się, które obejmują efekty z zakresu prawa autorskiego, tj. *efekt K_W27 – Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego*; znajomości języka obcego – *efekt K_U21 – Ma umiejętności językowe zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego* oraz przedsiębiorczości – *efekt K_K11 – Myśli i działa w sposób przedsiębiorczy, poszukując możliwości aplikowania zdobytej wiedzy i umiejętności do instytucji o charakterze rynkowym*.

W ramach efektów uczenia się na drugim stopniu sformułowano 30 efektów z zakresu wiedzy, 23 efekty z zakresu umiejętności i 16 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Efekty uczenia się z uwagi na fakt, że studia dają uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, poszerzają i pogłębiają podstawowy katalog efektów dla pracy socjalnej, a także umiejscawiają je w interdyscyplinarnej perspektywie. Należy przy tym pozytywnie ocenić

rozbudowane i poszerzone efekty uczenia się z zakresu znajomości języka obcego – efekty: *K_W27 – Zna literaturę obcojęzyczną charakteryzującą systemy pomocy społecznej w innych krajach i reguły ich funkcjonowania. Zna w sposób pogłębiony wybrane metody i narzędzia ich opisu, w tym techniki pozyskiwania danych w oparciu o literaturę obcojęzyczną oraz efekt K_U11 - Potrafi skutecznie reprezentować interesy osób i grup wykluczonych (w tym z wykorzystaniem znajomości języka obcego na poziomie co najmniej B2 + Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w odniesieniu do cudzoziemców) stając się ich rzecznikiem w warunkach zmian socjostrukturalnych, politycznych i ekonomicznych, efekt K_U22 – Posiada umiejętności korzystania ze specjalistycznej literatury w języku obcym w celu formułowania wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz kompetencji badawczych i diagnostycznych, tu efekty: efekt K_U04 – Posiada rozwinięte umiejętności badawcze, stosuje w praktyce różnorodne orientacje badawcze. Poprawnie formułuje problemy badawcze, dobiera adekwatne do nich metody i techniki badań. Samodzielnie opracowuje narzędzia badawcze. Właściwie planuje proces badawczy. Dokonuje prezentacji i interpretacji wyników badań, logicznie wnioskuje oraz wskazuje możliwości prowadzenia dalszych badań w obszarze nauk społecznych, odwołując się do odpowiednich paradygmatów badawczych; efekt K_U05 – Potrafi prawidłowo stosować procedury badawcze, krytycznie analizować wyniki badań oraz zastosować badania w praktyce pracy socjalnej oraz efekt K_U06 – Odwołując się do posiadanej wiedzy i wyników badań oraz analizy sytuacji potrafi trafnie antycypować zagrożenia zarówno w pracy z osobą i rodziną, jak i w szerszych układach społecznych. Trafnie identyfikuje globalne i lokalne problemy i kwestie społeczne wskazując na możliwe sposoby minimalizowania skutków ich występowania.*

Efekty uczenia się dla pierwszego i drugiego stopnia studiów na ocenianym kierunku są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, a także z koncepcją i celami kształcenia zaplanowanymi dla kierunku oraz z profilem ogólnoakademickim. Pomimo tradycyjnie praktycznego sposobu kształcenia w zakresie pracy socjalnej, Uczelnia realizuje profil ogólnoakademicki, włączając do koncepcji i zbioru efektów uczenia się cele badawcze, diagnostyczne i analityczne. Efekty uczenia się należy ocenić jako możliwe do osiągnięcia i sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji, co jest możliwe dzięki spójności efektów przedmiotowych i kierunkowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku „praca socjalna” na studiach pierwszego i drugiego stopnia odwołuje się do Wizji, Misji i Strategii rozwoju UO na lata 2015-2020 oraz Założeń Strategii Rozwoju Wydziału Nauk Społecznych UO na lata 2015-2020, uzasadniając zarazem specyficzne treści programowe skierowane na realizację ogólnoakademickich celów kształcenia.

Efekty uczenia się zostały sformułowane w sposób poprawny, poza specyfiką kierunku uwzględniają oczekiwania rynku pracy. Efekty uczenia się zostały opracowane zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Zostały przygotowane zgodnie z

wymaganym do uzyskania przez absolwentów 6 (na studiach pierwszego stopnia) i 7 (na studiach drugiego stopnia) poziomem kwalifikacji i ogólnoakademickim profilem kształcenia. Efekty kierunkowe dla „pracy socjalnej” pierwszego i drugiego stopnia są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy we wskazanych dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach, a także uwzględniają w szczególności kompetencje badawcze, wielowymiarowe i specjalistyczne komunikowanie się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Należy także stwierdzić, że są precyzyjne i spójne, przez co są możliwe do osiągnięcia przez studentów i sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie skutecznego systemu ich weryfikacji.

ZO PKA zwraca uwagę na konieczność weryfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty uczenia się zaplanowane dla kierunku, by spełniały zapisy Rozporządzenia MNiSW z dnia 20 września 2018 roku w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, m.in. by zweryfikować nieprawidłowo wskazaną dyscyplinę – technologię informacyjną.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Należy wyróżnić wieloaspektowy, wielostronny i wieloletni proces tworzenia koncepcji kształcenia na kierunku „praca socjalna” studia pierwszego i drugiego stopnia o profilu akademickim, uwzględniającej zarówno specyfikę kierunku, jak i tradycję kształcenia w obszarze pracy socjalnej w Polsce i na Uniwersytecie Opolskim. W proces ten włączone są różne podmioty, które realnie wpływają na najwyższą koncepcję kształcenia, a co za tym idzie – proces dydaktyczny i jego efekty, tj. losy absolwentów kierunku. Jest to proces rzadko spotykany na uczelniach, polega zaś na uwzględnianiu potrzeb i celów wszystkich grup interesariuszy, włączając w to także towarzystwa naukowe, których członkiem jest Jednostka prowadząca kierunek. Ciągły, stały kontakt osób odpowiedzialnych za kształcenie na kierunku z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, reprezentantami środowiska naukowego z Polski i zagranicy oraz studentami sprawia, że program kształcenia nabiera cech spójności i dobrej jakości.

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Uczelnia w sposób wzorcowy prowadzi studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku „praca socjalna” w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Pozwala na to właściwie i kompleksowo przygotowana koncepcja kształcenia.

Studia pierwszego stopnia na kierunku „praca socjalna” (stacjonarne i niestacjonarne) trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem przez absolwenta tytułu zawodowego licencjata. By ten tytuł uzyskać student musi uzyskać 180 punktów ECTS. Program kształcenia obejmuje

różnorodne zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, ćwiczenia metodyczne i seminaria licencjackie), a także wymagane specyfiką kierunku i jego tradycją praktyki zawodowe (śródroczne i ciągłe). Program zawiera różne moduły/przedmioty: podstawowe (PP), obowiązkowe (realizowane wg Uchwały Senatu UO), kierunkowe (PK), ale też przedmioty służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych – oznaczone w programie studiów w-ub), przedmioty do wyboru oraz kursy ogólnouczelniane (w ramach kursu ogólnouczelnianego student realizuje zajęcia poszerzające wiedzę humanistyczną). Te ostatnie corocznie są wskazywane przez Radę Programową Instytutu. Wzajemną proporcję ww. modułów, a w konsekwencji bilans ECTS określa *uchwała nr 83/2012-2016 Senatu Uniwersytetu Opolskiego*. Wg tego rozliczenia liczba punktów ECTS zdobytych w ramach nauk podstawowych wynosi 34; zajęcia służące zdobywaniu wiedzy oraz umiejętności badawczych – 118 ECTS; przedmioty do wyboru – 61 ECTS, co stanowi wymagane 30% zajęć do wyboru w ramach programu studiów; zajęcia poszerzające wiedzę humanistyczną – 6 ECTS; zajęcia badawcze dla studentów – 4 ECTS (przedmiot Warsztat badawczy pracownika socjalnego). Plan studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie, do których został przyporządkowany kierunek, w wymaganym wymiarze 34 punktów ECTS – nauki podstawowe (pedagogika).

Studia niestacjonarne obejmują ten sam zakres treści programowych, co studia stacjonarne, przy czym zgodnie z wymaganiami ustawowymi zajęcia z wychowania fizycznego są tylko w siatce studiów stacjonarnych w wymiarze 30 godzin w II semestrze).

Taki układ programowy pozwala na wielostronne przygotowanie pracowników socjalnych do wypełniania różnych ról zawodowych, w tym analityka, diagnosty czy badacza problemów społecznych, co jest częścią tego zawodu, a jest kompetencją bardzo poszukiwaną na rynku pracy.

Pozytywną ocenę kształcenia na kierunku potwierdzali także podczas spotkania z ZO PKA studenci, którzy stwierdzili, że treści programowe przekazywane w trakcie realizacji programu studiów są zgodne z efektami uczenia się, jakie powinni uzyskiwać na kierunku „praca socjalna”. Studenci wskazali, że treści programowe są zgodne z ich zainteresowaniami i odpowiadają na zapotrzebowanie rynku pracy. Opinia studentów ocenianego kierunku jest Czas trwania studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się jest odpowiedni.

Ogólna liczba godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich wynosi 2160 godzin na studiach stacjonarnych i 1290 godzin na studiach niestacjonarnych. W ramach tych godzin prowadzone są zajęcia w trybie wykładowym i ćwiczeniowym w wymiarze godzin 60, 45 i 30 godzin na studiach stacjonarnych i analogicznie dla przedmiotu 36, 27 i 18 godzin na studiach niestacjonarnych. Na podstawie *Zarządzenia JM Rektora UO nr 38/2000* student jest zobowiązany do odbycia zajęć dodatkowych, tj. Przysposobienie biblioteczne – 2 godziny jednorazowo oraz Szkolenie z zakresu BHP – 4 godziny jednorazowo. Liczba godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich w zajęciach została określona przez studentów jako odpowiednia.

Dodatkowo student może uczestniczyć w lektoratach języka obcego, realizowanych między II a V semestrem. Jakość lektoratów została przez studentów określona jako bardzo wysoka.

Studenci cenią lektoraty z języka angielskiego w szczególności za sukcesywnie przekazywaną specjalistyczną terminologią obcojęzyczną.

Ostatnim obowiązkowym i fundamentalnym dla specyfiki kierunku elementem programu studiów są praktyki zawodowe. Podstawę realizacji praktyk studenckich na UO stanowią dwa dokumenty, tj. Procedura odbywania i dokumentowania praktyk studenckich - *SDJK-O-UII* z Uczelnianej księgi jakości kształcenia oraz Regulamin Zakładu Praktyk oraz organizacji obowiązkowych praktyk studenckich. Należy pozytywnie ocenić zgodność efektów uczenia się zakładanych dla praktyk zawodowych z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć.

Studenci studiów pierwszego stopnia muszą odbyć praktyki w dwóch formach: praktyk śródrocznych (na studiach stacjonarnych są to 3 semestry po 30 godzin, natomiast na studiach niestacjonarnych 3 semestry po 18 godzin) oraz 5-tygodniowej praktyki ciągłej, stanowiącej 150 godzin przy przeliczeniu, że jeden tydzień to 30 godzin. Praktyki muszą być odbywane w placówkach odpowiednich dla kierunku, z uwzględnieniem faktu, by był w nich zatrudniony pracownik socjalny. Celem praktyki śródrocznej jest zapoznanie studentów z całokształtem działalności wybranej placówki i metod jej pracy, ze szczególnym uwzględnieniem zadań zawodowych pracowników socjalnych, pracujących w niej. Uczelnia wskazuje na wagę i znaczenie kształtowania „pożądanych postaw interpersonalnych i emocjonalnego zaangażowania w proces profesjonalnego przygotowania zawodowego”, co należy ocenić bardzo pozytywnie. Praktyki śródroczne odbywane są w trzech różnych placówkach i instytucjach wskazanych przez opiekuna praktyki z ramienia Uniwersytetu Opolskiego, np. ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, regionalne ośrodki polityki społecznej, centra pomocy rodzinie, placówki interwencji kryzysowej, domy pomocy społecznej, domy dziecka, świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, placówki dla osób bezdomnych, placówki specjalne i integracyjne dla dzieci i dorosłych, ośrodki dla cudzoziemców, hospicja, socjalne organizacje pozarządowe realizujące zadania pomocy społecznej, szpitale, zakłady karne.

Praktyki (śródroczną i ciągłą) mogą mieć zaliczoną studenci, którzy: (1) aktualnie są zatrudnieni w placówce/instytucji realizującej zadania pracy socjalnej i pomocy społecznej, przy czym okres zatrudnienia nie może być krótszy niż 3 miesiące; (2) od co najmniej 6 miesięcy odbywają wolontariat w placówce; (3) pracowali w instytucjach wymienionych jako placówki szkolenia praktycznego dla kierunku „praca socjalna” przez okres nie krótszy niż trzy miesiące; (4) odbyli staż w placówce krajowej lub zagranicznej, spełniający rygory praktyki potwierdzone odpowiednimi dokumentami; (5) odbyli praktykę fakultatywną spełniającą rygory praktyki potwierdzone odpowiednimi dokumentami. Wynika z tego, że Uczelnia pozwala na dużą elastyczność w doborze i sposobach realizacji praktyk, dostosowując się do możliwości i potrzeb studenta, nie obniżając jednocześnie jakości kształcenia. Indywidualizację sposobów realizacji praktyk zawodowych gwarantuje opiekun praktyk w placówce, który nie tylko czuwa nad formalną i merytoryczną stroną praktyki, ale też pozwala na rozwijanie zainteresowań. Potwierdzili to obecni na spotkaniu z Radą Pracodawców przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, którzy cenią sobie bezpośredni kontakt ze studentem w czasie praktyk, ale też zaangażowanie w kwestie dydaktyki nauczycieli akademickich prowadzących wizytowany kierunek.

Studentów studiów pierwszego stopnia (stacjonarne i niestacjonarne) obowiązuje 5-tygodniowa praktyka ciągła (150 godzin) w terminie do końca VI semestru studiów, realizowana w jednej instytucji. Student samodzielnie dokonuje wyboru placówki/instytucji, w której zamierza zrealizować praktykę, kierując się do niej z odpowiednim zaświadczeniem z Zakładu Praktyk Centrum Edukacji Ustawicznej Uniwersytetu Opolskiego (CEU UO). Wybór ten zatwierdzany jest przez opiekuna praktyk.

Podczas spotkania ZO PKA z przedstawicielami studentów sygnalizowali oni m.in. brak obaw o zatrudnienie czy przyszłość zawodową - zwłaszcza w powiązaniu z faktem, że mogą odbywać praktyki obowiązkowe czy fakultatywne we współpracujących z kierunkiem instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego o zróżnicowanym charakterze i praktycznie całym przekroju specjalizacji: od zagadnień resocjalizacyjnych czy aktywizacyjnych po obszar wsparcia osób z niepełnosprawnością, starszych, wykluczonych społecznie, czy potrzebujących wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego. Co istotne, podkreślano, że odczuwają oni silne wsparcie w kadrze uczelni, jak i opiekunach praktyk po stronie instytucji przyjmujących, a w wielu przypadkach nawet szerzej – życzliwości szeregowych pracowników wspomnianych placówek.

Z uwagi na specyfikę zadań praktykantów w obszarze „pracy socjalnej” studenci wskazywali, że nie spotkali się wśród koleżanek i kolegów z przypadkami przydzielania zadań w czasie obowiązkowych praktyk jedynie o charakterze administracyjnym czy fasadowej ich realizacji, wręcz przeciwnie, co do zasady byli zachęcani do obserwacji, czy wręcz aktywnego udziału w codziennej pracy terenowej pracowników (o ile było to możliwe z uwagi na kwestie prawne, zgodę beneficjentów).

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego potwierdzili na spotkaniu z ZO PKA oczekiwania dostrzegane przez kadrę odpowiedzialną za przebieg praktyk i samych studentów co do kształtowania kompetencji praktycznych znajdujących zastosowanie w realiach funkcjonowania przyszłego miejsca pracy. Z tego punktu widzenia (jak zauważył jeden z przedstawicieli kadry) bardzo szczegółową wiedzę z zakresu prawa da się stosunkowo szybko uzupełnić już w konkretnej placówce pod warunkiem znajomości podstawowych i fundamentalnych regulacji, nacisk pracodawców idzie w stronę kształtowania kompetencji praktycznych przyszłego absolwenta. Trend ten odczuwali także studenci, którzy sami przyznawali, że z początku odbywania praktyk zaskoczeni byli poziomem tych oczekiwań ze strony pracodawców, z czasem jednak, po zakończeniu tej formy kształcenia praktycznego doskonale zrozumieli ich zasadność.

Podsumowując, należy ocenić, że w przypadku studiów pierwszego stopnia na ocenianym kierunku, treści programowe, w tym praktyki zawodowe, są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej uczelni w dyscyplinach oraz są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.

Struktura programu studiów drugiego stopnia na kierunku „praca socjalna” (stacjonarne i niestacjonarne) jest podobna do studiów pierwszego stopnia, bowiem mieszczą się w nim przedmioty służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności badań naukowych w-ub), przedmioty do wyboru (dW) oraz kursy ogólnouczelniane do wyboru (wybór z listy przedmiotów o charakterze ogólnouczelnianym. Student musi uzyskać minimum

120 ECTS, a studia trwają cztery semestry. Studia kończą się uzyskaniem przez absolwenta tytułu zawodowego magistra.

Zgodnie z *uchwałą nr 83/2012-2016 Senatu Uniwersytetu Opolskiego* w programie studiów zaplanowano przedmioty z nauk podstawowych (30 ECTS); zajęcia służące zdobywaniu wiedzy oraz umiejętności badawczych (w harmonogramie studiów 72 ECTS); przedmioty do wyboru (w harmonogramie studiów 51 ECTS); zajęcia poszerzające wiedzę humanistyczną – kursy ogólnouczelniane (6 ECTS); zajęcia badawcze dla studentów (15 ECTS, w tym: proseminarium badawcze, projekty społeczne, doskonalenie warsztatu badawczego pracownika socjalnego).

Uczelnia zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu, prawidłowo przypisała liczbę punktów ECTS przypisanych przedmiotowi, co właściwie odzwierciedla nakład pracy studenta związany z uzyskaniem założonych dla tego przedmiotu efektów uczenia się. Jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od przeciętnego studenta 25 godzin pracy.

Ogólna liczba godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich wynosi 885 godzin na studiach stacjonarnych i 531 godzin na studiach niestacjonarnych, przy czym zakres treści programowych, jak i efekty kształcenia są takie same dla studentów studiów stacjonarnych, co niestacjonarnych. Na studiach stacjonarnych przedmioty realizowane są w przeważającej mierze w wymiarze 45, 30 i 15 godzin i analogicznie dla przedmiotu 27, 18 i 9 godzin na studiach niestacjonarnych. Zgodnie z zapisami *Zarządzenia JM Rektora UO nr 38/2000* student studiów drugiego stopnia musi uczestniczyć w zajęciach z Przysposobienia bibliotecznego – 2 godziny jednorazowo; Szkolenia z zakresu bhp – 4 godziny jednorazowo oraz Szkolenia z zakresu ochrony własności intelektualnej - 2 godziny jednorazowo.

Studenci są też zobowiązani do odbycia 8-tygodniowej praktyki ciągłej, tj. 240 godzin, przy czym jeden tydzień stanowi 30 godzin praktyk. Praktyki winny być odbywane w placówkach odpowiednich dla kierunku i są zwykle zaliczane po III semestrze, przy czym zalecany termin realizacji praktyki to po I semestrze studiów (luty, marzec) i po II semestrze (do końca września danego roku). Praktyka może odbyć się w dwóch różnych instytucjach (po 4 tygodnie w każdej) lub w jednej instytucji (8 tygodni), pod warunkiem, że praktykant przejdzie przez dwa różne działy i w każdym będzie miał innego opiekuna praktyki.

W programie na studiach drugiego stopnia przeważają zajęcia o charakterze aktywnym. Na studiach stacjonarnych ćwiczeń jest 40,68%, na niestacjonarnych – 40,68%. Seminaria, konwersatoria i ćwiczenia metodyczne stanowią na studiach stacjonarnych 25,42% zajęć i na studiach niestacjonarnych zaś - 25,42% zajęć. Udział wykładów w programie studiów w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym jest taki sam, tj. 33,90% zajęć. Jednostka odpowiednio różnicuje formy zajęć i właściwie określa proporcje pomiędzy nimi. Studenci nie zgłaszali zastrzeżeń co do sekwencji zajęć, co potwierdza opinię ZO PKA o tym, że sekwencja zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Studia na drugim stopniu „pracy socjalnej”, mimo że posiadają program umożliwiający zdobycie kwalifikacji zawodowych pracownika socjalnego, nie są powtórzeniem w warstwie merytorycznej studiów pierwszego stopnia. Większy jest tutaj nacisk na kwestie lokalnej i globalnej polityki społecznej, kwestie prawne, prawa człowieka. Student uczy się w sposób pogłębiony interpretować zjawiska społeczne i reagować na nie, a także: „opracowywać i wdrażać lokalne i regionalne strategie rozwiązywania problemów społecznych, organizować

lokalną sieć wsparcia społecznego, przygotowywać, realizować i dokonywać ewaluacji projektów socjalnych; podejmować działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, ich integracji ze środowiskiem, potrafi organizować różnorodne formy samopomocy”. Uczelnia posiada szczegółowe procedury dotyczące wszystkich elementów praktyki zawodowej – zarówno śródrocznej, jak i ciągłej, studiów pierwszego i drugiego stopnia, studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, dzięki czemu może dbać o jakość kształcenia zawodowego. Ocena praktyk jest równie szczegółowa, bowiem relacjonuje zadania wykonane przez studenta, ale też bada jego „predyspozycje i cechy osobowościowe studenta, jego zdyscyplinowanie i poczucie odpowiedzialności, poziom samodzielności i inwencji twórczej, takt i kulturę osobistą, umiejętność oceny własnej pracy i korzystania z uwag opiekuna praktyki, umiejętność organizacji i planowania pracy, umiejętność budowania relacji z podopiecznymi, umiejętność pracy w zespole, umiejętność posługiwania się językiem (kultura słowa)”. Dzięki temu student nie jest anonimowy, a raczej odwrotnie – może rozwinąć swoje kompetencje w różnych obszarach.

Koordynator praktyki na UO sporządza po zakończeniu praktyk ciągłych w danym roczniku studentów Raport podsumowujący przebieg praktyk. Zwrócić uwagę należy jednak na fakt, co potwierdzili pracodawcy na spotkaniu z ZO PKA, że procedura ewaluacji praktyk odbywa się z udziałem pracodawców, ale tylko dla drugiego stopnia. Stąd być może należało by włączyć współpracujących w sprawie praktyk pracodawców do ewaluacji praktyk na pierwszym stopniu.

W kwestii oceny efektów uczenia się analiza 54 kart oceny efektów kształcenia z r. akademickiego 2017/2018 (dokumentacja praktyk) wykazała, że jedynie 5 studentów z analizowanej puli (9%) uzyskało oceny 4,5 (ale nie niższe) w pojedynczych kryteriach z 8 łącznie na arkusz oceny. Oznacza to, że oceny 4,5 stanowiły między 1-2% całej puli możliwych ocen do uzyskania w analizowanym zbiorze dokumentów (54x8 kryteriów), stanowiąc zarazem dolny pułap. Analogiczna sytuacja miała miejsce, także w odniesieniu do praktyk ciągłych, w r. 2016/2017 przy jeszcze mniejszej proporcji ocen poniżej 5 w ramach szczegółowych kryteriów. Dodatkowym rozwiązaniem pozwalającym uzyskać potencjalnie większą rozpiętość ocen może być doprecyzowanie/uszczegółowienie zasad przydzielania ocen dla opiekunów po stronie instytucji może przynieść większą wartość dla tych przyszłych pracodawców, dla których aspekt przebiegu praktyk ma istotne znaczenie przy wyborze kandydatów. Warto rozważyć jeden z potencjalnych sposobów, jakim może być udostępnienie opiekunom praktyk po stronie interesariuszy zewnętrznych bardziej szczegółowych wytycznych dotyczących zasad oceniania przyznawania ocen praktykantów w ramach przyjętego zestawu kryteriów. Potencjalnie większą wartość diagnostyczną rozwiązanie może przynieść także dla ewaluacji programów kształcenia czy wskazania ich konkretnych elementów, które wymagają szczególnego zwrócenia uwagi w dydaktyce. Warto zaznaczyć, że mowa w tym przypadku raczej o możliwości czerpania informacji zwrotnej dla systemu zapewnienia jakości kształcenia z kolejnego, bardziej wystandaryzowanego i uniwersalnego źródła informacji równoległe wobec już praktykowanych i szeroko wykorzystywanych danych jakościowych (np. spotkaniami Rady Programowej, praktykowaną wymianą uwag ze studentami czy interesariuszami o charakterze pozaformalnym, itd.).

Interesariusze wyrażają pozytywne opinie na temat praktyk, konstatując, że z grupy 25 praktykantów – 15 osób zostaje na wolontariacie, dzięki czemu studenci mają możliwość

kontynuacji przyuczenia do zawodu i wglębnienia się w jego uwarunkowania, a pracodawcy – kontynuację świadczonej pomocy i dalsze działania projektowe, z korzyścią zarówno dla instytucji, środowiska lokalnego, studenta i Uczelni. Pracodawcy podkreślają wagę i znaczenie realizowanych projektów socjalnych, które na pierwszym roku studiów pierwszego stopnia są podstawą przygotowania pracy dyplomowej. Przykładowe projekty to: Ogólnopolska olimpiada dla seniorów czy Promocja pracy socjalnej. Rada Programowa analizuje także teczki przedmiotów, weryfikuje miejsca realizacji praktyk.

W sytuacji, gdy nie można zmienić struktury programu, odpowiednie, pożądane treści włącza się w zakres innych zajęć, np. problematyka rehabilitacji osób z niepełnosprawnością była rozwijana na zajęciach z projektu socjalnego czy np. praca socjalna z osobami zaburzonymi psychicznie na zajęciach z Metod i technik pracy socjalnej. Studenci na praktykach podejmują niekiedy bardzo nowe i innowacyjne zadania np. studenci na praktykach w Ośrodku Interwencji Kryzysowej skonstruowali narzędzie diagnostyczne dla ośrodka, które jest do dziś używane.

W programie zajęć przeważają zajęcia o charakterze aktywnym – na studiach stacjonarnych ćwiczeń jest 43,75%, na niestacjonarnych – 41,16%. Seminaria, konwersatoria i ćwiczenia metodyczne stanowią 20,14% na studiach stacjonarnych i 22,56% na studiach niestacjonarnych. Odsetek wykładów prowadzonych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych jest bardzo zbliżony, bowiem wynosi 36,11% (stacjonarne) i 36,28% (niestacjonarne). Proporcję zajęć w programie studiów drugiego stopnia, które mają profil ogólnoakademicki, należy uznać za prawidłowy. Należy uznać zatem, że treści programowe dla studiów drugiego stopnia na ocenianym kierunku są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej uczelni w dyscyplinach, co potwierdza analiza m.in. tematów badań statutowych i dorobku nauczycieli akademickich. Treści są także kompleksowo sformułowane i wyróżnione, są bowiem specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.

Różnorodne formy zajęć powodują, że na wizytowanym kierunku zarówno w realizacji programu pierwszego, jak i drugiego stopnia wykorzystuje się wiele form i metod nauczania, tj. metody podające, eksponujące, problemowe oraz metody praktyczne, przy czym typowa dla pracy socjalnej jest ostatnia z nich – metoda projektu. W programie studiów pierwszego stopnia zaplanowano osobny przedmiot Metodyczne podstawy projektu socjalnego, trwający trzy semestry i liczący łącznie 90 godzin zajęć (na studiach niestacjonarnych – 54), na którym studenci poznają wiedzę z zakresu przygotowania, realizacji i ewaluacji projektu socjalnego, Podstawą zaliczenia przedmiotu jest przygotowanie i wdrożenie projektu socjalnego, który zawiera element badawczy – diagnozę problemu oraz ewaluację projektu

Inne aktywizujące metody pracy na zajęciach to „pokaz, zajęcia terenowe, interaktywne ćwiczenia grupowe, obserwacja, dyskusja, interpretacja danych, e-learning, analiza przypadku,teczka przedmiotu, samodzielne studiowanie literatury przedmiotu, techniki graficzne (metaplan, drzewo decyzyjne, mapa mentalna), przygotowanie wystawy, kręcenie filmu, organizowanie konkursów i olimpiad”, udział kadry w dodatkowych kursach i szkoleniach, np. Design thinking; Learning by doing, kurs umiejętności tuteurskich dla nauczycieli akademickich; Grywalizacja w dydaktyce akademickiej; Projekt jako metoda pracy w

dydaktyce akademickiej; Blended learning w dydaktyce akademickiej (projektowanie i prowadzenie kursu on-line) oraz kursy językowe (j. angielski).

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA kadra akademicka w odpowiedni sposób różnicuje metody kształcenia, które są odpowiednio dobierane do przekazywanych treści. Jako przykładowe metody kształcenia studenci wskazali wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, burza mózgów, studium przypadku, wykład z prezentacją multimedialną, pracę w grupach. Wykorzystywane metody kształcenia uwzględniają aktywny udział studentów.

Metody kształcenia na studiach umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany lub udział w tej działalności.

Po analizie dokumentów w trakcie wizytacji stwierdzono, że forma, tematyka i sposoby oceny prac etapowych z poszczególnych przedmiotów są poprawne i wynikają z Karty przedmiotów, a także są ściśle powiązane z efektami uczenia się – zarówno kierunkowymi, jak przedmiotowymi-

Organizacja procesu kształcenia na obu stopniach i w obu trybach przebiega prawidłowo. Liczebność grup studenckich określa Zarządzenie nr 31/2017 Rektora UO w sprawie form zajęć dydaktycznych prowadzonych w UO oraz liczebności grup studenckich na zajęciach dydaktycznych, gdzie jest zapisane, że wykłady mogą być organizowane dla grupy liczącej do 120 osób; ćwiczenia w grupach nie większych niż 30-35-osobowych; ćwiczenia metodyczne powinny być realizowane w grupach 12-15-osobowych, zaś seminaria w 10-12-osobowych. Taki sposób organizacji zajęć sprzyja nauczaniu zindywidualizowanemu. Harmonogramy studiów nie wykazały żadnych uchybień tj. nadmierne przeciążenie studentów pracą w tygodniu czy licznymi „okienkami”. Zdaniem studentów organizacja procesu nauczania i uczenia się jest właściwa. Rozplanowanie zajęć uwzględnia zasady higieny procesu uczenia się oraz pozwala na organizację czasu własnego. W opinii studentów liczba i długość przerw między zajęciami jest odpowiednia. Harmonogram sesji egzaminacyjnej jest konsultowany ze studentami i umożliwia swobodne przygotowanie się do egzaminów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Program kształcenia dla kierunku „praca socjalna” studia pierwszego i drugiego stopnia został skonstruowany w taki sposób, by umożliwić absolwentowi zdobycie wiedzy z zakresu wybranych problemów pracy socjalnej, koniecznych do uzyskania kwalifikacji zawodowych (pierwszy stopień) i pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania różnych ról wpisanych w zawód pracownika socjalnego w świetle przepisów o pomocy społecznej (drugi stopień). Cel ten jest realizowany w sposób wzorowy, bowiem zarówno treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których kierunku przyporządkowano, jak również z zakresem działalności naukowej uczelni w tych dyscyplinach. Uczelnia realizuje profil ogólnoakademicki dla bardzo specyficznego, aplikacyjnego kierunku studiów. Uda się ten cel osiągnąć, także poprzez prawidłowo opracowany plan studiów – dla oby trybów i stopni.

Należy stwierdzić, że czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Ponadto liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, przy czym w przypadku studiów stacjonarnych, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami. Sekwencja zajęć lub grup zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Program studiów na obu stopniach i w obu trybach umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, a także obejmuje zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek, w wymaganym wymiarze punktów ECTS. W programie studiów są zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego. Natomiast nie prowadzi się zajęć poprzez e-learning.

Realizacja programu kształcenia odbywa się poprzez różnorodne, specyficzne metody kształcenia, które zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się. Metody te stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, co jest szczególnie ważne w przypadku podmiotu działającego, jakim jest rola zawodowa pracownika socjalnego. Ponadto należy stwierdzić, że metody kształcenia umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany lub udział w tej działalności, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych oraz umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia lub B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich.

W sposób wzorcowy opracowano sposoby realizacji praktyk zawodowych dla kierunku, co mogło się udać także dzięki żywej i bardzo efektywnej współpracy z Radą Programową, złożoną z reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego. Należy pozytywnie ocenić organizację procesu nauczania i uczenia się z uwzględnieniem formy studiów (studia stacjonarne oraz niestacjonarne), ponieważ rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się a czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Bardzo pozytywnie ocenić należy wysoki poziom indywidualizacji form kształcenia, zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu, w obu formach – stacjonarnej i niestacjonarnej. Indywidualizacja odbywa się tu nie poprzez potencjalny wybór specjalności (nie są prowadzone na kierunku), nie poprzez zakres przedmiotów do wyboru, ale dzięki bezpośrednim relacjom studentów z ich nauczycielami – akademickimi i praktykami. Pozwala to na niezdefiniowane i niesformalizowane relacje tutorskie, mentorskie i realne rozpoznanie potrzeb, możliwości i zainteresowań studenta.

Formy kształcenia na kierunku sprzyjają kształtowaniu aktywnych, społecznie zaangażowanych postaw, w tym kreatywnych, samodzielności i odpowiedzialności w działaniu np. poprzez praktyki czy realizację projektów społecznych w środowisku.

Wzorowa współpraca z Radą Programową, której pozytywne efekty są widoczne na każdym z etapów procesu dydaktycznego – tworzenia efektów uczenia się, programu studiów, praktyk zawodowych, realizacji wspólnych projektów społecznych i społecznych i dla każdej ze stron – zgodnie ze strategią „win – win”. Współpraca ta powinna być replikowana w każdym ośrodku uczącym pracy socjalnej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Rekrutacja na studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunek „praca socjalna” odbywa się według ogólnych kryteriów, ustalonych każdego roku przez Senat UO i ogłaszanych na stronie internetowej UO. W bieżącym roku są to: *Uchwała nr 86/2016-2020 Senatu UO z dnia 25 stycznia 2018 w sprawie zmiany Uchwały nr 46/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie zasad rekrutacji na studia na UO w roku akademickim 2018/2019 oraz Uchwała nr 188/ 2016-2020 Senatu UO z dnia 25 kwietnia 2019 roku w sprawie ustalenia limitów przyjęć na I rok studiów stacjonarnych rozpoczynających się w semestrze zimowym roku akademickiego 2019/2020 w UO*. Wg tego ostatniego dokumentu na studiach pierwszego stopnia na kierunku „praca socjalna” wprowadzono limit dolny przyjęć tj. 15 osób. Taki sam wymiar ma rekrutacja na studia drugiego stopnia (15 osób).

Uchwała Senatu określa szczegóły postępowania rekrutacyjnego, za który na konkretnym kierunku studiów odpowiedzialny jest Dziekan Wydziału, co m.in. ustanawia w imieniu Senatu Uczelniana Komisja Rekrutacyjna (IRK). Przewodniczącym komisji jest prorektor do spraw kształcenia i studentów. W skład wchodzi dziekani lub prodziekani wszystkich wydziałów UO oraz pełnomocnik Rektora do spraw rekrutacji.

Proces rekrutacyjny jest elementem strategii działań promujących kierunek na lata 2015-2020, co wpisuje się w *Strategię Rozwoju UO na lata 2015-2020*.

W przypadku studiów pierwszego stopnia kierunku „praca socjalna” rekrutacja polega na konkursie świadectw dojrzałości bazujących na ocenach, otrzymujących odpowiednie wagi na podstawie których tworzona jest lista rankingowa kandydatów na studentów. Przy rekrutacji Uczelnia bierze pod uwagę oceny z języka polskiego i innego dowolnego przedmiotu zdawanego na maturze, z wyjątkiem języka polskiego.

Absolwent studiów pierwszego stopnia może kontynuować kształcenie na studiach drugiego stopnia, przy czym o przyjęcie na studia na kierunek „praca socjalna” drugiego stopnia mogą ubiegać się osoby legitymujące się dyplomem ukończenia studiów pierwszego stopnia,

drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich w obszarze nauk społecznych i humanistycznych. Wówczas tworzy się listę rankingową kandydatów, jednak skonstruowaną na podstawie oceny na dyplomie.

Zapisy *Regulaminu studiów UO* (§ 27, 28) pozwalają na przeniesienie się do innej szkoły wyższej za zgodą dziekana wydziału szkoły przyjmującej i po wypełnieniu obowiązków wynikających z przepisów Uczelni, którą opuszcza, przy czym student powinien mieć zaliczony co najmniej jeden semestr studiów. Warunkiem przeniesienia jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się, co weryfikuje dziekan Wydziału.

Na UO funkcjonuje procedura określania i zaliczania różnic programowych (*SDJK-O-U14*), która zobowiązuje studentów obu stopni kształcenia do zaliczenia przedmiotów wymaganych do uzyskania uprawnień zawodowych zgodnych z kierunkiem studiów i realizowaną specjalnością dla danego cyklu kształcenia. W przypadku „pracy socjalnej” ma to szczególne znaczenie, bowiem absolwent kierunku „praca socjalna” (zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia) posiada pełne kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego wskazane *Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.)* oraz *Ustawą z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 48, poz. 320)* - stan prawny obowiązujący na dzień 31 marca 2010 r., tj. w dniu wejścia w życie ostatniej nowelizacji przepisów dotyczących uprawnień do wykonywania zawodu (*Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 229*). W klasyfikacji zawodów i specjalności zawód pracownika socjalnego jest pod kodem 341205.

Uczelnia przygotowała procedurę potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów – *SDJK-O-U15*. Wg tej procedury potwierdzanie efektów uczenia się przysługuje kandydatom na studia na UO, którzy spełniają następujące warunki: „a) posiadają świadectwo dojrzałości i co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia; b) posiadają tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny i co najmniej 3 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia; posiadają tytuł zawodowy magistra lub równorzędny i co najmniej 2 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejny kierunek studiów pierwszego lub drugiego stopnia”. Gdy kandydat na studia jest absolwentem kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych oraz kolegiów pracowników służb społecznych nie wymaga się od niego spełnienia warunku pięcioletniego doświadczenia zawodowego. Procedura przewiduje, że w wyniku potwierdzania efektów uczenia się można zaliczyć osobom ubiegającym się o zaliczenie efektów nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu studiów określonego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia.

Na spotkaniu z ZO PKA nie było studentów, którzy korzystaliby z procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem edukacji, jak również z procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych na innej uczelni. Mimo braku wykorzystania procedur studenci mają świadomość, że one funkcjonują i że mogą z nich korzystać.

Uczelnia weryfikuje dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiąganych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia

się osiągniętych na praktykach zawodowych (przygotowując cyklicznie sprawozdania z realizacji efektów uczenia się podczas zajęć).

Sprawozdania są wielowymiarowe i dotyczą różnych aspektów procesu dydaktycznego, np. przeglądu wyników sesji zaliczeniowych i egzaminacyjnych; nakładu pracy studenta potrzebnego do osiągnięcia założonych efektów uczenia się; udziału metody e-learningu w procesie dydaktycznym; aktywności naukowej o charakterze międzynarodowym studentów; raportów praktyk śródrocznych i ciągłych; funkcjonowania studentów działających w Kole Naukowym Pracowników Socjalnych; hospitacji zajęć. Weryfikacja odbywa się jako proces ciągły i systemowy, włączający np. Radę Pracodawców, opiniującą realizację efektów uczenia się w ramach praktyk zawodowych. Wnioski z przeprowadzanych badań są omawiane i aplikowane do programu studiów, w tym praktyk i procedury dyplomowania.

Proces dyplomowania regulowany jest procedurą procesu dyplomowania - SDJK-O-U10. Ma ona swój odpowiednik także w Wydziałowej Księdze Jakości WNS pod nazwą: Procedura procesu dyplomowania - SDJK-O-WNS-10. Zasady procedury obejmują m.in. przygotowanie listy przyszłych promotorów prac licencjackich oraz magisterskich wraz z dedykowaną im tematyką badawczą. Corocznie studenci kierunku Praca socjalna mają możliwość wyboru z promotora pracy dyplomowej. Wybór promotorów jest zatwierdzany przez dyrektora INP, bowiem na pierwszym stopniu wymaga się od promotora znajomości m.in. metody projektów, będącej podstawą pracy dyplomowej oraz na drugim stopniu – w sytuacji, gdy promotorem jest pracownik ze stopniem doktora, wymagane jest zatwierdzenie jego osoby na Radzie Wydziału WNS. Uczelnia gwarantuje także indywidualne podejście w procesie pisania pracy, bowiem określono maksymalną liczbę uczestników seminarium dyplomowego/magisterskiego (15 osób). Tematyka prac dyplomowych na studiach pierwszego stopnia jest ściśle powiązana z efektami uczenia się, jakie powinien uzyskać student w procesie kształcenia. Na studiach pierwszego stopnia studenci realizują projekt socjalny, którego efekt w formie pracy dyplomowej winien być zestandaryzowanym opisem działania w zakresie zmiany społecznej. Natomiast na studiach drugiego stopnia przygotowana jest praca magisterska o charakterze empirycznym, badawczym.

Wszystkie prace dyplomowe na ocenianym kierunku są przygotowywane w oparciu o wytyczne zawarte w Przewodniku technicznym pisania prac dyplomowych, kierunek Praca socjalna, znajdującym się na stronie PPS pod adresem: <http://pracasocjalna.uni.opole.pl/pracedyplomowe-student/>, który odwołuje się do zapisów zawartych w Zarządzeniu nr 1/2016 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 15 stycznia 2016 r. w sprawie: zasad przygotowania i archiwizacji prac dyplomowych (magisterskich, licencjackich i inżynierskich) w UO. Praca dyplomowa każdorazowo jest poddawana weryfikacji w systemie antyplagiatowym.

Procedura dyplomowania jest bardzo szczegółowa, wynika z doświadczeń w jej realizacji na Uczelni oraz jest spójna z innymi sposobami i metodami (przedmiotowymi) weryfikacji efektów uczenia się.

Pozytywnie zatem należy ocenić zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, bowiem są one równe dla wszystkich studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Uczelnia przyjęła różnorodne formy zaliczeń prowadzonych w ramach kierunku przedmiotów, tj. egzamin, zaliczenie z oceną i zaliczenie bez oceny (ta ostatnia ocena dotyczy tylko wychowania

fizycznego na studiach stacjonarnych). Po analizie dokumentów w trakcie wizytacji stwierdzono, że forma, tematyka i sposoby oceny prac etapowych z poszczególnych przedmiotów są poprawne i wynikają z Karty przedmiotów, a także są ściśle powiązane z efektami uczenia się – zarówno kierunkowymi, jak przedmiotowymi.

Analiza kart przedmiotu dla obu stopni kształcenia na ocenianym kierunku potwierdza jednoznacznie, że zasady weryfikacji efektów zapewniają bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Warunki te są podawane studentom na pierwszych zajęciach, ale też w formie informacji zwrotnej na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Warto dodać ponadto procedurę dotyczącą zasad postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposobów zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Analiza dokumentacji w trakcie wizytacji pozwala na sformułowanie wniosku, że rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów itp. a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany (dotyczy to obu stopni kształcenia).

Potwierdzają powyższą opinię także studenci ocenianego kierunku, bowiem studenci uważają, że sposoby weryfikacji efektów uczenia wykorzystywane na wizytowanym kierunku są dostosowane do form zajęć oraz umożliwiają sprawiedliwą ocenę poziomu osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. W razie konieczności nauczyciele akademicki dopasowują formę sposobu weryfikacji do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Jako przykłady takich dostosowań wskazać należy wydłużenie czasu pisania pracy zaliczeniowej oraz zmianę formy zaliczenia z pisemnej na ustną. Podczas spotkania z ZO PKA studenci nie wnosili żadnych zastrzeżeń dotyczących przebiegu procesu dyplomowania.

Należy uznać, że także metody weryfikacji efektów uczenia się zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, bowiem weryfikują zarówno wiedzę, jak i umiejętności oraz kompetencje społeczne (ich proporcje zależne są od przedmiotu i zakresu problemowego). Metody weryfikacji umożliwiają ocenę, czy studenci i absolwenci są przygotowani do prowadzenia działalności naukowej, jak również umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia lub B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia. Ich skuteczność jest monitorowana poprzez analizy dotyczące losów absolwentów na rynku pracy oraz dalszej edukacji.

Co warto podkreślić: wiele z losowo wybranych prac dyplomowych (zwłaszcza na poziomie magisterskim) reprezentowało tematykę mocno osadzoną w realiach instytucji z grona interesariuszy, w których studenci odbywali praktyki lub wolontariat – były zatem silnie osadzone w realiach funkcjonowania pracownika socjalnego w kontekście działania instytucji czy przebiegu konkretnych projektów wsparcia z innych obszarów tematycznych. Odzwierciedleniem i dowodem wspomnianej praktyczności i aplikacyjnej użyteczności pracy były stosowane przez część studentów rozwiązania, jak tworzenie diagramów problemowych czy obrazujących koncept analityczny/układ zmiennych (powszechnie) oraz w części prac elementy wskazujące na znajomość, co więcej zrozumienie i umiejętność poprawnego wykorzystywania podstawowych elementów metodyk zarządzania procesami/projektami (m.in. ścieżki krytyczne, wykresy Gantta). Z punktu widzenia pracodawców są to szczególnie istotne

kompetencje „twarde”. Część prac zawierała dowody w postaci dokumentacji fotograficznej z udziału w formach aktywizacyjnych dla beneficjentów wybranego obszaru tematycznego pracy dyplomowej, wypracowanych rezultatów projektów lub pracy w formule warsztatowej z udziałem studenta – szczególnie cenne dla pracodawców w kontekście oczekiwań pod względem kompetencji miękkich związanych zwłaszcza z komunikacją czy umiejętnością pracy w zespołach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia opracowała spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunek „praca socjalna”. Przy tym są one bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na wizytowanym kierunku.

Potwierdzają to także studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA, którzy przyznali, że sposób organizacji rekrutacji na studia jest odpowiedni. Zdaniem studentów zasady rekrutacji są przejrzyste, zrozumiałe i realizują zasadę równych szans. W trakcie rekrutacji kandydaci na studia mają dostęp do wszelkich niezbędnych informacji dotyczących procesu kształcenia.

Uczelnia zapewniła kandydatom na studia szczegółowe i specyficzne dla kierunku procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, które zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza formalnym systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Jest to szczególnie ważne z powodu kwalifikacji zawodowych, jakie uzyskują absolwenci kierunku „praca socjalna”.

Analiza dokumentacji związanej z procesem dydaktycznym potwierdza, że zasady weryfikacji i oceny efektów uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen; określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie (co jest na bieżąco ewaluowane przez komisję zapewnienia jakości kształcenia). Z uwagi na swoją przejrzystość i spójność zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Dotyczy to także znajomości języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia lub B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, w tym języka specjalistycznego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W dniach wizytacji kadra prowadząca kształcenie na kierunku „praca socjalna” liczyła 16 osób: 1 osoba posiadająca tytuł profesora, 5 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 7 osób ze stopniem naukowym doktora i 3 osoby z tytułem zawodowym magistra. Wszyscy uzyskali stopnie lub tytuły z dyscypliny pedagogika, a trzy również z innych dyscyplin (socjologia, polityka społeczna). Posługując się bieżącą klasyfikacją dyscyplin, dorobek naukowy kadry można z uwagi na jego tematykę w przeważającej mierze zakwalifikować albo do pedagogiki (pedagogiki społecznej), albo do przynależącej do nauk socjologicznych pracy socjalnej. Tematycznie, to zasadniczo prace z pedagogiki społecznej, jak i pracy socjalnej. Kadra prowadząca nauczanie na kierunku „praca socjalna” – członkowie Pracowni Pracy Socjalnej w Instytucie Nauk Pedagogicznych na Wydziale Nauk Społecznych – zadeklarowali pedagogikę jako swoją dyscyplinę i zdecydowana większość z nich czuje się pedagogami społecznymi zajmującymi się pracą socjalną. Z nielicznymi wyjątkami, nie postrzegają się do przynależności do dyscypliny nauk socjologicznych, do których zalicza się pracę socjalną. Wydział w ocenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego posiada kategorię B, z rekomendacją wzmocnienia działalności naukowej i badawczo-rozwojowej. Podjęto decyzję o niebraniu udziału w najbliższej ocenie parametrycznej. Władze Wydziału zamierzają podczas kolejnej parametryzacji zgłosić do oceny dyscyplinę nauki społeczne, również w oparciu o dorobek kadry prowadzącej nauczanie na wizytowanym kierunku. Wobec innego poczucia tożsamości naukowej większości kadry, może to generować napięcia i trudności.

Dorobek naukowy kadry prowadzącej nauczanie na wizytowanym kierunku jest liczebnie obfity, aczkolwiek w dużej większości krajowy, regionalny i lokalny – publikowany po polsku. Z rzadka zdarzają się prace ogłoszone za granicą, po angielsku i niemiecku, często powstałe we współpracy z badaczami innych krajów (Czech, Niemiec, Słowacji, USA, Wielkiej Brytanii), w tym z uznanymi z ważnych ośrodków. Rozwinięcie istniejącej współpracy międzynarodowej w dziedzinie nauki pozwoliłoby na wspólne ubieganie się o granty i wspólne publikowanie w dobrych i najlepszych czasopismach i wydawnictwach międzynarodowych. Obecny przeważająco krajowy, regionalny i lokalny charakter dorobku kadry wynika w zasadniczej mierze z natury pracy socjalnej – podejmowanej tematyki, praktycznego jej zorientowania i kontekstowego usytuowania. Dorobek ten, oparty częstokroć o wszechstronne własne badania empiryczne kadry, umożliwia studentom uzyskiwanie kompetencji badawczych.

Rozwój i doskonalenie kadry w wymiarze naukowym wspierane są przez Uczelnię poprzez granty dla młodej kadry (Spośród kadry Pracowni Pracy Socjalnej grant otrzymała jedna osoba) oraz udzielanie urlopów naukowych. Te środki i inne czynniki zapewniły Wydziałowi kategorię naukową B. Mogą jednak być niewystarczające dla osiągnięcia wyższej kategorii w przyszłości.

W działalności kadry zwraca uwagę udział w redakcjach i radach redakcyjnych uznanych polskich czasopism naukowych podejmujących tematykę pracy socjalnej oraz zaangażowanie w prace eksperckie i doradcze na rzecz interesariuszy zewnętrznych, zwłaszcza rozmaitych placówek zatrudniających pracowników socjalnych. Jedno i drugie stanowi źródło bogatych doświadczeń wykorzystywanych w procesie kształcenia.

Kadra prowadząca nauczanie została zatrudniona w otwartych konkursach. Wobec perspektywy przejścia na emeryturę kilku nauczycieli planuje się zatrudnienie kolejnych osób.

Kadra poddawana jest okresowej ocenie przez Uczelnię w wymiarach naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym. Ewaluacja nauczycieli akademickich odbywa się w formie ankietyzacji dwa razy w roku akademickim. Forma w jakiej jest przeprowadzana ankietyzacja nie budzi żadnych zastrzeżeń ze strony studentów. Podczas spotkania z ZO PKA studenci przyznali, że w ich odczuciu przeprowadzana ankietyzacja przynosi widoczne rezultaty m.in. poprzez zmiany w obsadzie zajęć. Prowadzona jest również hospitacja zajęć. Wyniki ocen brane są pod uwagę przy obsadzie zajęć oraz nagradzaniu pracowników, m.in. trzy osoby spośród kadry Pracowni Pracy Socjalnej otrzymało rektorską nagrodę Quality za działalność na rzecz podnoszenia jakości kształcenia na Uniwersytecie Opolskim.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Program studiów kierunku „praca socjalna” realizowany jest w 20 salach w trzech budynkach w obrębie kampusu Uniwersytetu Opolskiego: (a) w siedzibie Instytutu Nauk Pedagogicznych, znajdującym się w głównym, najstarszym (z lat 60-tych), niedawno zmodernizowanym budynku Uniwersytetu, (b) w relatywnie nowym Collegium Pedagogicum oraz (c) w także nowym Collegium Civitas, jak również w siedzibach dziesiątek placówek najrozmaitszych interesariuszy zewnętrznych, gdzie studenci kierunku „praca socjalna” realizują praktyki. Należy podkreślić, że liczba i różnorodność interesariuszy zewnętrznych, z którymi zawarto i realizuje się umowy o współpracy przy kształceniu na kierunku „praca socjalna” jest imponująca. Na uznanie zasługuje infrastruktura tych placówek stawiana do dyspozycji studentów odbywających praktyki.

W większości sal Uczelni, w których prowadzone są zajęcia znajdują się rzutniki cyfrowe i ekrany oraz istnieje możliwość podpięcia komputerów przenośnych. Są to sale w aranżacji wykładowej, z rzędami krzeseł i pulpity ustawionych naprzeciw podwyższenia z katedrą. Wykorzystywane są również sale seminaryjne, z centralnie umieszczonym stołem z krzesłami wokół. Infrastruktura wykorzystywana do prowadzenia zajęć jest dostosowana do potrzeb studentów. Liczba oraz wielkość oraz wyposażenie sal są odpowiednie.

Wszystkie budynki Uczelni, w których odbywają się zajęcia, przystosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (podjazdy, dzwonki przyzywowe i windy oraz dostosowane toalety), a Uczelnia i miasto oferują takim osobom rozmaite udogodnienia, w tym planowanie zajęć w odpowiednio przystosowanych budynkach, dostosowanie stron internetowych Uczelni oraz dowóz na zajęcia. Te działania zasługują na najwyższe uznanie.

Budynki, w których prowadzone są zajęcia, wyposażone są w dostęp do bezprzewodowego Internetu w sieci Eduroam. Dodatkowo, na korytarzach znajdują się stanowiska z komputerami stacjonarnymi podpiętymi do sieci, z możliwością edycji plików tekstowych. Studenci i kadra mają możliwość korzystania z platform zdalnego nauczania Estudia i Moodle. Do dyspozycji studentów i kadry są również dwie sale komputerowe z oprogramowaniem Lime Survey do tworzenia ankiet z licencją wykupioną przez Uniwersytet oraz oprogramowaniem Formularze Google. Członkowie kadry biorą udział w szkoleniach wykorzystania infrastruktury i umiejętności informatycznych w dydaktyce.

Zasoby edukacyjne wykorzystywane na wizytowanym kierunku tworzą: Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego i Instytutowa Biblioteka Pedagogiczna. Pierwsza posiada ponad milion jednostek inwentarzowych, druga – ok. 15 tysięcy. Biblioteka Instytutowa posiada jednak zbyt małą przestrzeń i mało miejsc do pracy własnej dla studentów.

Ważne jest to, iż studenci wizytowanego kierunku mogą korzystać z zasobów inwentarzowych Biblioteki Głównej poprzez Bibliotekę Instytutową, znajdującą się w budynku, gdzie prowadzona jest większość zajęć. Biblioteka Instytutowa, usytuowana w dawnej sali konferencyjnej głównego budynku Uczelni, ma niestety ograniczoną przestrzeń przechowywania zasobów oraz tylko kilka miejsc do pracy własnej studentów. Oprócz zbiorów inwentarzowych, studenci mogą korzystać z bogatych zasobów elektronicznych Biblioteki Głównej, w tym z specjalnej dedykowanej bazy PEDAGOG – w pełni aktualnej i stale aktualizowanej, odpowiadającej potrzebom nauczania i uczenia się określonym w sylabusach przedmiotów. Dostęp do zasobów elektronicznych możliwy jest poprzez urządzenia pracujące w sieci uczelnianej, jak również poprzez ekstranet. Zarówno ilość, jak i jakość zasobów edukacyjnych jednostki prowadzącej wizytowany kierunek zostały określone przez studentów jako adekwatne do ich potrzeb.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów

efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Imponująca liczba i różnorodność podmiotów, z którymi zawarto umowy o praktykach dla studentów kierunku „praca socjalna”.

Dbłość o potrzeby studentów z niepełnosprawnościami, wykraczająca poza obowiązki wynikające z przepisów prawa.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

W przypadku kierunku „praca socjalna” ma miejsce silne jego osadzenie w kontekście potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i rozwoju regionalnego oraz lokalnego, co wyraża się poprzez strategiczną współpracę z instytucjami szczebla regionalnego jak Urząd Marszałkowski w Opolu czy Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej, a także licznymi lokalnymi instytucjami systemu wsparcia społecznego i organizacjami pozarządowymi. W konsekwencji zarówno kadra i absolwenci kierunku są naturalnym i nieodłącznym zapleczem pozwalającym wspierać prowadzenie polityki społecznej na każdym szczeblu organizacyjnym systemu wsparcia społecznego w obliczu wyzwań i celów zdefiniowanych na najbliższe lata. Obserwowane jest przy tym zacieśnianie się tej współpracy m.in. w kontekście przygotowań do projektowania kolejnej strategii rozwoju na lata 2020-2030 oraz zaproszenie instytutu do wsparcia merytorycznego prac nad kolejną odsłoną dokumentu w kontekście polityk społecznych i wdrażania innowacji społecznych, w tym wspólnego aplikowania z agendami samorządowymi o granty publiczne, m.in. z programu POWER. Mowa tu zwłaszcza o tych, które mogą wykraczać poza standardowy katalog podstawowych i dość wąskich działań realizowanych w ramach publicznych jednostek pomocy społecznej w Polsce.

Płynnemu wdrażaniu wypracowanych rezultatów do praktyki instytucjonalnej i społecznej z pewnością sprzyja szeroka wymiana doświadczeń z obszaru pracy socjalnej, realizowana systematycznie dzięki szerokiej sieci współpracy międzynarodowej. Warto także wspomnieć, że niektórzy przedstawiciele kadry (źródło: dokumentacja przedstawiona ZO PKA) mieli okazję brać udział w szkoleniach z podejścia projektowego, które znajduje częściowo zastosowanie także w tworzeniu innowacji. Ma to szczególne znaczenie wobec strategicznego ulokowania instytutu jako partnera w tworzeniu polityk publicznych.

W kontekście założeń aktualnej „Strategii rozwoju województwa opolskiego do 2020 r. (Opole 2012)” można powiedzieć, że cele kształcenia oraz nastawienie na kształcenie praktycznych umiejętności studentów wynikające ze specyfiki kierunku (mimo ogólnoakademickiego profilu) bezpośrednio wpisują się w cel strategiczny „1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy w ramach zdefiniowanych celów operacyjnych: „1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych (zwłaszcza w obszarze wspieranie działań edukacyjno-profilaktycznych ukierunkowanych na wzmocnienie kondycji rodziny, w tym służących pomocy rodzinie w sytuacjach problemowych).”

Informacje przedstawione w dokumentacji oraz otrzymane w trakcie spotkań z interesariuszami zewnętrznymi, opiekunami praktyk, studentami i kadrami naukowo-dydaktyczną potwierdzają, że intensywność współpracy, czy jej zróżnicowany zakres z uwagi na charakterystyki działalności poszczególnych partnerów są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Współpraca zarówno sformalizowana, jak i pozaformalna obejmuje swoim zakresem przede wszystkim badania naukowe, doradztwo, jak i kształcenie studentów (w tym praktyki studenckie, konsultowanie programów nauczania i tematyki prac dyplomowych). Kolejne obszary współpracy to m.in. promocja i organizacja wolontariatu, gromadzenie i upowszechnianie danych (na rzecz instytucji wsparcia społecznego), udział i współorganizowanie konferencji i seminariów naukowych, działalność wydawnicza, czy prowadzenie niektórych zajęć przez praktyków z grona interesariuszy zewnętrznych.

Partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego jest szereg instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych i uczelni - z dokumentacji obejmującej umowy/listy intencyjne, dzienniki praktyk i wzmianki o współpracy w pozostałych dokumentach wynika, że w 2019 ich pulę można szacować na ponad 30 ogółem (z czego większość aktywnie bądź systematycznie współpracujących, w tym kilkanaście w obszarze organizacyjno-dydaktycznym). W 9 przypadkach ogółem współpraca ma charakter sformalizowany (stan na 10.2018, dok. Opis współpracy z interesariuszami). Są wśród nich zarówno te o charakterze regionalnym, powiatowym/miejskim, jak i wyspecjalizowane ośrodki czy organizacje pozarządowe reprezentujące III-ci sektor czy całe sieci współpracy, uczelnie wyższe, a nawet jedno z opolskich liceów ogólnokształcących gdzie prowadzone są przez przedstawiciela kadry zajęcia z wprowadzenia do psychologii dla uczniów, które cieszą się dużą popularnością i zainteresowaniem.

Dla kierunku „praca socjalna” określona została procedura podejmowania i prowadzenia współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym uczelni, wpisująca się w system zapewnienia jakości kształcenia. Poza właściwie sformułowanymi zadaniami o charakterze bieżącym Kierownika Zakładu PS i Rady programowej kierunku czy interesariuszami, terminy należy uznać za odpowiednie: wskazane dla takich działań, jak opiniowanie i bieżąca ocena programu kształcenia czy udział w posiedzeniach Rady Programowej, które mają miejsce nie rzadziej niż raz w semestrze.

Analiza dokumentacji oraz spotkania z przedstawicielami kadry naukowo-dydaktycznej i opiekunem praktyk wykazały, że w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia w kontekście współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzone są na bieżąco działania ewaluacyjne i spotkania metodyczne, których rezultaty przekładane są na zmiany programów kształcenia celem dopasowania do zidentyfikowanych potrzeb przy wspólnie realizowanych projektach czy, nowych możliwości finansowania projektów i przedsięwzięć

(źródła formalne: „Raport z badań i wdrożeń projektów realizowanych z interesariuszami zewnętrznymi w perspektywie działań na rzecz podniesienia jakości kształcenia”, dokument wewnętrzny, kwiecień 2019; „Raport z audytu wewnętrznego nr 2/2018”). Jednym z przykładów może być m.in. dostosowanie programu praktyk do specyfiki funkcjonowania wybranych instytucji, czy powiązania terminów praktycznych zajęć dydaktycznych z terminami wydarzeń instytucji funkcjonujących w trybie bardziej projektowym niż ciągłym.

W spotkaniu z 7 interesariuszami otoczenia społeczno-gospodarczego wzięli udział przedstawiciele kadry kierowniczej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Ośrodka Pomocy Społecznej, ośrodka ukierunkowanego na wsparcie ofiar przemocy w rodzinie, ośrodka ukierunkowanego na wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, oddziału związku ukierunkowanego na jeden z rodzajów niepełnosprawności oraz stowarzyszenia działającego w obszarze rehabilitacji.

Do mocnych stron zaliczono m.in. to, że współpraca ma charakter partnerski i długofalowy, co w powiązaniu z otwartością władz kierunku przekłada się m.in. na weryfikowanie i modyfikowanie umów tak, aby stan formalno-prawny odpowiadał rzeczywistemu zakresowi współpracy (wypowiedź przedstawiciela interesariuszy z obszaru polityki społecznej). Tego typu praktyka znajduje odzwierciedlenie w prowadzonej dokumentacji, podobnie jak spotkania związane z opiniowaniem programu studiów.

Na spotkaniu z interesariuszami doceniano zaangażowanie i aktywność kadry naukowo-dydaktycznej w monitorowaniu trendów i nowych rozwiązań w obszarze „pracy socjalnej”: „Profesorom tego uniwersytetu nie umyka nic” (wypowiedź jednego z interesariuszy), co więcej zauważano, że przekłada się to niejednokrotnie na wychodzenie z inicjatywami współpracy czy to na polu naukowym, czy kształcenia studentów. Przykładem może być dzielenie się wiedzą naukową czy doświadczeniami z aplikowania procedur w oparciu o doświadczenia zagranicznych partnerów w ich systemach zabezpieczenia społecznego – np. w formie konferencji, na które zapraszani są interesariusze czy bardziej zindywidualizowanych konsultacji.

Powszechną praktyką jest konsultowanie tematów prac dyplomowych z instytucjami, co nadaje im dodatkowy wymiar praktyczności i aplikacyjności. Na pytanie czy instytucje były zapraszane do współpracy w ramach współpromowania prac dyplomowych lub same wychodziły z taką inicjatywą, dwóch z zebranych interesariuszy wskazało, że problemem byłoby raczej po ich stronie wydelegowanie odpowiednich pod względem merytorycznym, a zarazem odpowiednio zmotywowanych (i pewnych, że podołają zadaniu) osób. W tym kontekście specyfika kształcenia w obszarze pracy socjalnej skoncentrowana na praktyczności może być potencjalnie bez angażowania dużych nakładów po stronie kadry jeszcze bardziej wzmocniona (pomimo już bardzo dobrego poziomu z punktu widzenia interesów interesariuszy zewnętrznych).

Możliwość wpływania interesariuszy na program oceniono w trakcie wspomnianego spotkania ich przedstawicieli z ZO PKA pozytywnie (wypowiedzi zebranych), choć dwóch przedstawicieli instytucji zasygnalizowało ich zdaniem potrzebę uwzględnienia w jeszcze większym stopniu pewnych zagadnień szczegółowych związanych z ich wąskim, specjalizacyjnym obszarem działalności czy realiami funkcjonowania określonych typów organizacji (np. pozarządowych). Zgodzili się jednak co do tego, że zrozumiałe jest dla nich ograniczenie zakresowe programu wynikające z czasu na jego realizację, które może być

częściowo niwelowane w czasie praktyk w reprezentowanych przez nich instytucjach lub przy okazji fakultatywnych form edukacyjnych (wizyty studyjne, krótkie seminaria prowadzone przez praktyków). Co ważne i świadczące o dobrych relacjach z uczelnią, wspomniani interesariusze wyrazili zarazem swoją gotowość do poprowadzenia tego rodzaju spotkań, jeżeli ze strony uczelni zostanie stworzona im taka możliwość. Zagadnienie to zostało podjęte w czasie spotkania kierunkowanego zespołu ds. zapewnienia jakości kształcenia, który zwrócił uwagę na fakt, iż treści specjalistyczne są włączane do programu w trybie „negocyjnym i ciągłego ucierania się” (wypowiedź jednego z członków zespołu) z interesariuszami, co wynika z bardzo szerokiego spektrum ich specjalizacji jako całego zasobu instytucji współpracujących z uczelnią, która musi te interesy pogodzić, trzymając zarazem kanon niezbędnych, a zarazem możliwie uniwersalnych efektów uczenia się. Pozostawia się przy tym studentom wiele możliwości pogłębiania wiedzy i praktycznych umiejętności w specjalistycznych obszarach przez możliwości udziału w projektach koła naukowego (realizowanych bezpośrednio z partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego), odbywania praktyk fakultatywnych (m.in. związanymi z obszarem działania podmiotów ekonomii społecznej), czy projektów międzynarodowych z zagranicznymi partnerami uczelni. Wskazane możliwości znajdują odzwierciedlenie w dokumentacji (m.in. porozumienia o współpracy, listy intencyjne, podziękowania czy teczki z osiągnięciami studentów czy działań członków koła naukowego). Za wartość dodaną wynikającą z zakresu i form prowadzonej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (w tym w ramach wolontariatu) można uznać natomiast, jak to określili na spotkaniu w sprawie praktyk z ZO PKA przedstawiciele kadry naukowo-dydaktycznej, zjawisko obserwowalnej „przemiany” niektórych studentów w cyklu kształcenia. Polega ona na przejściu od prezentowania postawy raczej wycofanej na zajęciach pierwszych semestrów do autentycznego i głębokiego zaangażowania w późniejszych latach studiów w działalność charytatywną czy społeczną przy wsparciu partnerów kierunku. W praktyce na pewnym poziomie wspomniana działalność wymaga wzięcia odpowiedzialności za aspekty organizacyjne przedsięwzięć czy wystąpień publicznych przed licznymi audytoriami (czego jednym z obrazowych przykładów może być np. organizacja koncertu charytatywnego na dużą skalę z udziałem znanych muzyków połączonego z kwestą). Inni przy wsparciu kadry lub nawet bez angażują się w projekty naukowe. Pomimo iż w skali roczników to są raczej pojedyncze przypadki szczególnie radykalnej „przemiany”, to z uwagi na materię z jaką obcuje ogół studentów kierunku podczas studiów, praktyk, wolontariatów i pozostałych aktywności dostrzegalne są przejawy „szybkiego dojrzewania w aspekcie społecznym i emocjonalnym” (wypowiedź opiekuna praktyk). Podsumowując ten aspekt kształcenia, kadra kierunku na poziomie zarówno programu kształcenia, relacji ze studentami oraz relacji z interesariuszami tworzy bardzo dobre warunki dla rozwoju kompetencyjnego i społecznego studentów.

Istniejący popyt wśród interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego i regionalnego rynku pracy województwa opolskiego na absolwentów kierunku „praca socjalna” UO pozwalają stwierdzić, że ci ostatni bez problemów będą podejmowali pracę zgodną z kwalifikacjami w postaci uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, co więcej mają możliwość znalezienia zatrudnienia w interesujących ich obszarach specjalizacji pracy socjalnej jako subdyscypliny nauki i praktyki zgodnej z zainteresowaniami.

Analiza dokumentacji potwierdza zawarte w Raporcie samooceny stwierdzenie, że kierunkowe efekty uczenia się zostały skonstruowane w taki sposób, by umożliwić absolwentowi tego

kierunku zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania zawodu pracownika socjalnego w świetle przepisów o pomocy społecznej” oraz przy uwzględnieniu kontekstu regionalnego i kwestii międzykulturowych (istotnych w obliczu intensywności procesów migracji/imigracji).

Absolwenci kierunku „praca socjalna” mogą i w najbliższym czasie będą mogli bez najmniejszych problemów znajdować w ich otoczeniu lokalnym pracę zgodną bezpośrednio z kierunkiem kształcenia i na stanowiskach pokrewnych obszarowo zbieżnych z kierunkowymi efektami uczenia się. Dotyczy to zarówno wyspecjalizowanych organizacji pozarządowych, jak również w publicznych instytucji samorządowych, czy instytucji wsparcia społecznego, zmagających się w coraz większym stopniu z kwestiami adaptacyjnymi migrantów, procesami starzenia, terapii uzależnień czy wykluczenia społecznego dotkliwymi dla społeczności lokalnych.

Taką perspektywę potwierdzają zarówno wnioski z przedstawionej podczas wizytacji dokumentacji (m.in. zgłaszane zapotrzebowanie na praktykantów, umowy współpracy i zakres współpracy nieformalnej z szeregiem zróżnicowanych, osadzonych lokalnie i regionalnie instytucji w wymiarze zarówno naukowym, doradczym, jak i edukacyjnym) oraz głosy licznych przedstawicieli instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego obecnych na spotkaniu z ZO PKA. Okazuje się ponadto, że absolwentami kierunku bywają aktualnie zainteresowane podmioty także spoza granic województwa zgłaszające popyt na pracowników socjalnych (źródło: opiekun praktyk).

Z perspektywy rynku pracy cenne są kompetencje absolwentów związane z wykorzystywaniem elementów metodyk zarządzania projektami czy technik kreatywnych stosowanych w procesie projektowania usług. Zetknięcie się studentów kierunku z tego rodzaju wiedzą i praktyką ma miejsce na zajęciach i w ramach działań niektórych instytucji wsparcia, znajduje swoje odzwierciedlenie w części prac dyplomowych. Należy uznać to za wartościowe z uwagi na charakter pracy większości przyszłych absolwentów (zwłaszcza studiów II-go stopnia) lokujący ich w bezpośredniej pracy z szeroko rozumianymi beneficjentami instytucji wsparcia lub w obszarze zarządzania/nadzoru/projektowania polityk i konkretnych rozwiązań pomocowych.

Studenci UO mają możliwość skorzystania z szerokiej gamy szkoleń fakultatywnych oferowanych za pośrednictwem Akademickiego Centrum Karier (48 w r. 2019 z uwzględnieniem planowanych, stan na maj 2019, źródło: „Wykaz szkoleń i warsztatów...” Akademickiego Centrum Karier UO). W przypadku pracodawców zatrudniających pracowników będących absolwentami kierunku „praca socjalna” szczególne znaczenie mogą mieć takie oferowane formy edukacyjne, jak te związane z: rozwojem kompetencji cyfrowych, mediami społecznościowymi, zarządzaniem czasem, ewaluacją szkoleń, rozwijaniem kreatywności, czy zagadnieniami międzykulturowymi.

Systemowy monitoring zawodowych losów absolwentów jest prowadzony na poziomie ogólnouczelnianym i w przypadku niektórych aspektów: na poziomie wydziałów, na co ma wpływ przede wszystkim dość ograniczona możliwość pozyskiwania odpowiednio licznych i zróżnicowanych prób badawczych (np. 15 osób na 406 badanych absolwentów Wydziału Historyczno-Pedagogicznego z roczników 2012-2016, źródło: „Zestawienie Monitoringu Karier Zawodowych Absolwentów UO, Wydział Historyczno-Pedagogiczny 2017”). Natomiast w kontekście losów absolwentów kierunku „praca socjalna” nie jest to wada z uwagi na bliską

współpracę kadry kierunku z interesariuszami czy pośredni (lub w wielu przypadkach bezpośredni) kontakt z absolwentami podejmującymi zatrudnienie w instytucjach, z którymi współpracuje uczelnia. Jest to o tyle istotne, że z uwagi na unikalną specyfikę zadań i funkcjonowania tych instytucji jako pracodawców bardziej naturalnym ogniwem zbierania informacji zwrotnej są władze i opiekunowie praktyk kierunku.

Z uwagi na ograniczenia co do zasadności uogólniania wniosków z monitoringu losów absolwentów prowadzonego przez ACK UO uwzględniających wyszczególnienie na „pracę socjalną”, dobrym rozwiązaniem wydaje się dalsze upowszechnianie na bazie danych jakościowych przykładów „wyróżniających się na tle ogółu”, jak i tych „standardowych” karier związanych z pracą w obszarze kształcenia jakim jest szeroko rozumiana praca socjalna. Przekazywanie tej wiedzy studentom przez kadrę czy nawet organizowanie spotkań z wybranymi absolwentami ma pomimo swoich walorów ograniczenie w postaci docierania z komunikacją i ukierunkowaniem na właściwe postawy do osób, które już zdecydowały się na podjęcie studiów).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Realizowany zakres oraz kształt współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym pozwala osiągać zakładane efekty uczenia się wobec zdefiniowanego profilu absolwenta i potrzeb interesariuszy na poziomie regionalnym i lokalnym. Co więcej, przebieg tej współpracy uwzględnia liczne formy formalne oraz pozaformalne, co przy zidentyfikowanej intensywności kontaktów, długoterminowej perspektywie oraz dużej liczbie partnerów zasługuje na uznanie. Osadzenie kierunku i aktywności kadry na polu naukowym, doradczym oraz dydaktycznym w sposób wzorcowy uwzględnia kontekst strategiczny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym z punktu widzenia rozwoju regionalnego i lokalnego, co więcej stwarza podstawy i oczekiwania interesariuszy nie tylko do kontynuowania, ale i rozwijania (m.in. kwestia wspólnego opracowywania i wdrażania innowacji społecznych oraz metodycznych w obszarze pracy socjalnej). Weryfikacja kwalifikacji czy szerzej kompetencji absolwenta kierunku przez rynek, w tym przypadku rynek pracy, dobrze świadczy o odpowiedzi na oczekiwania interesariuszy zewnętrznych w procesie uczenia się oraz gwarantuje absolwentom możliwość podjęcia pracy w zawodzie w obecnej sytuacji popytowo-podażowej w regionie charakteryzującym się równowagą w kontekście zatrudnienia w obszarze zadań pracownika socjalnego i pokrewnych. Warto wspomniane atuty jeszcze bardziej eksponować w masowych kanałach z otoczeniem zewnętrznym (takich, jak np. strona www, komunikacja mailowa, itd.) dla celów wsparcia rekrutacji i budowy wizerunku kierunku.

Ponadto jest realizowany w bardzo przemyślany sposób dostosowanie przez harmonogramu praktyk do potrzeb i specyfiki funkcjonowania zarówno interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego, jak i studentów (zwłaszcza niestacjonarnych) przez przeniesienie części praktyk na okres roku akademickiego z uwagi na brak wydarzeń w sezonie wakacyjnym), możliwość zaliczenia praktyk w miejscu zamieszkania oraz zaliczenia wolontariatu lub pracy w placówce spełniającej kryteria na poczet praktyk obligatoryjnych.

Istnieje przy tym obszar na jeszcze większe wzmocnienie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym - w związku z obawami części praktyków w instytucjach zewnętrznych co do możliwości podjęcia się wspólnego promowania prac dyplomowych odnieść skutek może deklaracja wsparcia oraz doprecyzowanie obszarów oczekiwań względem konsultacji pracy (np. ograniczonego do przydatności dla instytucji, adekwatności do realiów, wdrażalności wg kryterium stosunku czasu do nakładów i określonych zasobów kadrowych). Innym rozwiązaniem może być zaproponowanie wsparcia merytorycznego ze strony kadry naukowo-dydaktycznej kierunku na rzecz praktyków, które po stronie instytucji może zaowocować większą gotowością tych ostatnich do włączania się we wspólne promowanie lub ściślejszy nadzór nad przebiegiem powstawania prac od strony praktycznej. Szczególnie cenne może być pozyskanie dla potrzeb omawianego rozwiązania praktyków stosujących innowacyjne techniki w realiach funkcjonowania instytucji – np. w ramach realizowanych środków grantowych, uwzględniających w przyszłości pulę środków na tego typu działania. Może się to przełożyć na jeszcze większą wartość aplikacyjną prac z perspektywy otoczenia-społeczno-gospodarczego.

W kontekście znaczącej roli i udziału kadry w procesie wytwarzania innowacji społecznych w ramach nowo opracowywanej strategii regionalnej, działalności naukowej, czy nawet poziomie mikro – zarządzania jakością kształcenia kierunku - warto sięgnąć po inspiracje także do bardzo efektywnych, tzw. „zwinnych” metodyk wykorzystywanych w projektowaniu i wdrażaniu innowacji, wywodzących się z obszaru IT czy przemysłu, jak Agile project management czy TRIZ/SIT (ang. Systematic Inventive Thinking - projektowanie w oparciu o przełamywanie dotychczasowych schematów i manipulacje elementami według usystematyzowanych scenariuszy). Ich elementami wspólnymi są iteracyjność oparta o wieloetapowe, szybkie testowanie, prymat pogłębionego zrozumienia oraz komunikacji z beneficjentami/użytkownikami nad procedurami i szczegółową dokumentacją, elastyczność i akceptacja zmian zakresu projektu w jego trakcie, zwiększanie zakresu samodzielności i odpowiedzialności zespołów, koncentracja na zaspokojeniu potrzeb/rozwiązaniu problemów użytkowników. Dostarczają one zarazem szeregu narzędzi i praktyk zgodnych z filozofią tzw. myślenia projektowego (ang. design thinking), mogących znaleźć zastosowanie nie tylko w pracach interdyscyplinarnych zespołów wewnątrz instytucji, czy między instytucjami, ale i m.in. w procesach aktywizacyjnych (zwłaszcza w formach grupowych), deliberatywnych, czy partycypacyjnych kładących nacisk na angażowanie użytkowników i wypracowywane rozwiązania (zwiększając ich trafność i akceptację propozycji/rozwiązań, szanse na skuteczne wdrożenia), podnoszących satysfakcję, redukujących stres czy frustrację. Tego rodzaju paradygmat zarządzania projektami (zwłaszcza innowacyjnymi czy możliwymi do zaaplikowania w obszarze innowacji społecznych) czy konkretne umiejętności praktycznego stosowania narzędzi w pracach warsztatowych i projektowania (np. usług) mogą okazać się szczególnie użyteczne wobec problemów migrantów o podłożu socjoekonomicznym przy współwystępowaniu różnic międzykulturowych czy przedstawicieli grup defaworyzowanych / zagrożonych wykluczeniem społecznym. Co warto podkreślić, niektóre elementy wskazanych metodyk, czy zarządzania projektami już znajdują swoje odzwierciedlenie w praktycznych aspektach wybranych prac zaliczeniowych czy dyplomowych w oparciu o wiedzę przekazywaną przez kadrę oraz część pracodawców.

W kontekście zwiększania zainteresowania kierunkiem warto wspomnieć wartościowy format rozwijany od pewnego czasu z inicjatywy ACK UO, który nadaje się do promowania kierunku

wśród potencjalnych kandydatów i wsparcia rekrutacji. W skrócie zakłada on krótki opis przebiegu swojej kariery zawodowej dokonany przez samych absolwentów, uwzględniający odpowiedź na kluczowe pytania nurtujące osoby rozważające ten obszar studiów, jak i zawierające wartościowe podpowiedzi mogące służyć akceleracji kariery. W tym kontekście warto opublikować tego rodzaju materiały na stronie internetowej kierunku oraz innych kanałach komunikacji z otoczeniem/kanałach promocji kierunku kilku odpowiednio zredagowanych i zróżnicowanych studiów przypadków może wspierać podejmowanie decyzji czy niwelować stereotypowe lub wąskie postrzeganie perspektyw zawodowych po kierunku. Wspomniane rozwiązanie może stanowić także interesujące rozwinięcie informacyjne rozbudowanych i czytelnych treści z już zamieszczonych przy silnym trendzie dostrzegalnym wśród użytkowników Internetu, związanym z potrzebą oparcia decyzji o opinie innych ludzi/użytkowników i przesunięcie wagi rekomendacji autorytetu bliższego ich statusowi, przez co bardziej wiarygodnego. W nawiązaniu do trendu i celu w postaci wsparcia rekrutacji format krótkich case studies z autentycznym zdjęciem i imieniem „ambasadorów kierunku” można zrealizować także z obecnymi studentami w konwencji „wybrałem/am kierunek, bo...”; „szczególnie cenię sobie na nim...”. Może się to okazać dodatkowym impulsem pomagającym podjąć decyzję kandydatom o wyborze kierunku w czasie rekrutacji i przełamywać przywoływany w raporcie samooceny i na spotkaniach ZO PKA z kadrą dość stereotypowy i ograniczony wizerunek absolwenta kierunku (zwłaszcza pod kątem perspektyw zawodowych wykraczających poza stanowisko pracownika socjalnego) może być eksponowanie w komunikacji marketingowej (strona www, inne materiały) kluczowych partnerów, ich logotypów, zakresów współpracy, fragmentów rekomendacji będących syntetyczną, pozytywną opinią (tzw. testimoniali). Istotne jest, by przy podjęciu takich działań uwzględniać nie tylko działania formalne czy skoncentrowane na polu badawczym, ale także dydaktycznym (ze szczególnym uwzględnieniem aspektów praktycznych czy wpisujących się w szeroko rozumiane systemowe wsparcie społeczne czy rozwój regionalny).

Podsumowując ocenę współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym należy wskazać, że z uwagi na sieci kontaktów i relacji w sposób systematyczny, właściwie na bieżąco prowadzone są przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji także programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Warto wyróżnić szereg dobrych praktyk współpracy z interesariuszami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz docenienia jej roli, jeżeli chodzi o włączanie w procesy planowania strategicznego czy współpracy w dedykowanym kształceniu kadr instytucji wsparcia społecznego na szczeblu regionalnym. Mowa zarazem o tych szczególnie skutecznych, innowacyjnych praktykach, które mają charakter skalowalny, możliwy do powielania w innych placówkach przy zachowaniu istoty rozwiązania oraz jego trwałości. Szczególnie wartościowy,

a zarazem systemowy model współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym o charakterze dobrej praktyki ma miejsce w przypadku:

Wspólne, szeroko zakrojone i wieloletnie (od 2005 r.) i systematycznie rozwijane działania z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, które obejmują na dzień dzisiejszy przede wszystkim: 1) Zaangażowanie w wpracowanie, aktualizowanie oraz realizację strategii wojewódzkiej polityki społecznej (w szczególności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu); 2) Zaangażowanie w opracowanie Regionalnej strategii rozwoju pomocy społecznej (dwukrotnie); 3) Kształcenie, w tym szkolenie zawodowe kadr ROPS realizowanym przez tę instytucję i pod kierownictwem merytorycznym oraz przy potencjale dydaktycznym pracowników UO; 4) Wyjazdy studyjne dla studentów (w tym kilkudniowe, w r. 2018 zagadnienie ekonomii społecznej i jej rozwoju jako jeden z istotnych operacyjnych celów Strategii rozwoju województwa do 2020 r.); 5) Angażowanie studentów w projekty ROPS, w tym o charakterze innowacyjnym (m.in. Bank Zasobów i Inicjatyw Senioralnych, Kwartalnik „Empowerment Senior”); 6) Angażowanie studentów w pomoc przy zbieraniu danych przez ROPS dotyczących wybranych problemów społecznych i funkcjonowania systemu pomocy społecznej; 7) Działalność wydawnicza; 8) Wspólne aplikowanie o granty (m.in. z programu POWER czy inne środki publiczne). Prowadzone są 2 specjalizacje z ROPS: „pracownik socjalny” i „organizacja pomocy społecznej”. Warto zwrócić uwagę na szeroki zakres współpracy z ROPS na polu praktyk studenckich odbywających się w aż 7 komórkach organizacyjnych. Podobna sytuacja, którą należy uznać za korzystną ma miejsce w przypadku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (5 komórek organizacyjnych przyjmującej praktykantów).

Powołanie „Sieci współpracy badawczej nad problemami społecznymi przy Pracowni Pracy Socjalnej”, której celem jest m.in. sprawniejsze organizowanie i wzmocnienie współpracy naukowo-organizacyjnej z otoczeniem lokalnym przez działania diagnostyczne, doradcze, popularyzatorskie, opiekę naukową nad innowacjami, wymianę doświadczeń, wsparcie w nawiązywaniu kontaktów czy inicjowanie badań naukowych (źródło: „Regulamin sieci współpracy badawczej nad problemami społecznymi”). Wartość rozwiązania wiąże się przede wszystkim z optymalizacją działań uzyskaną dzięki pogrupowaniu licznych partnerów Pracowni Pracy Socjalnej w sekcje tematyczne (z uwzględnieniem specyfiki funkcjonowania o charakterze instytucjonalnym), co ułatwia podejmowanie wspólnych przedsięwzięć w ramach konkretnych działań z wymienionych zakresów funkcjonowania sieci przez bardziej precyzyjne adresowanie inicjatyw, skrócenie obiegu informacji oraz budowanie relacji.

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie toku studiów jest istotnym elementem działania i strategii rozwoju Wydziału i Instytutu. Jest również rezultatem przemian społecznych oraz zachodzących w sektorze szkolnictwa wyższego. Znajduje to swój wyraz na płaszczyźnie naukowej i dydaktycznej, w treściach nauczania, w podejmowanych wątkach badawczych i publikacjach.

Instytut / kierunek jest uczestnikiem programu Erasmus+, korzysta także z porozumień bilateralnych.

Instytuty partnerskie pochodzą z szeregu państw unijnych i spoza UE. Od 2015 roku wymianą zostało objętych 14 pracowników, głównie realizowali cele dydaktyczne, w a mniejszym stopniu szkoleniowe. Z programu korzystają studenci, ich liczba jest zbliżona do grona nauczycieli akademickich. Zdaniem studentów głównym powodem niechęci do wyjazdów są zobowiązania zawodowe oraz transfer zaliczeń.

Elementem umiędzynarodowienia procesu kształcenia są zajęcia z języków obcych. W ramach studiów studenci mają obowiązek uczestniczenia w lektoratach. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA poziom lektoratów jest wysoki. Podczas lektoratów studenci są sukcesywnie zapoznawani z elementami języka zawodowego. Kolejnym elementem mającym na celu umiędzynarodowienie procesu kształcenia jest możliwość realizacji przedmiotu Język obcy dla pracowników socjalnych, który jest prowadzony w języku angielskim. Podczas realizacji przedmiotu studenci zapoznają się ze słownictwem związanym z kwestiami społecznymi i pracą socjalną.

Instytut Nauk Pedagogicznych uczestniczy i organizuje szereg inicjatyw współpracy międzynarodowej. Działalność ta koncentruje się na wydarzeniach naukowych, które pozwalają na prezentowanie wyników badań naukowych, np. z zakresu pedagogiki porównawczej czy z pracy socjalnej (Kansas 2015 r.). Z kolei inni pracownicy naukowy gościli w Szwecji, w Kijowie. Miejscem odwiedzin nie są wyłącznie zagraniczne uczelnie, ale także zakłady penitencjarne, organizacje studenckie. Pula przedsięwzięć naukowych wykracza poza gościnne wykłady, a uwzględnia również seminaria, szkolenia, warsztaty, konkursy, inicjatywy animacyjne w szkolnictwie średnim. INP angażuje się w inicjatywy równości i promowania różnorodności kulturowej w szkolnictwie wyższym, w promocje organizacji studenckich. Podczas spotkania z ZO PKA studenci przyznali, że brali udział w wykładach prowadzonych przez zagranicznych wykładowców, które oceniają wysoko.

Kontakty międzynarodowe prowadzone przez pracowników INP mają formalny i nieformalny charakter. Podejmowana tematyka konferencyjna i edukacyjna odnosiła się do zagadnień pedagogicznych i pracy socjalnej (np. Moving forward from grief - historical and personal..., rodzicielstwo i jego oblicza, problematyka holocaustu).

Instytut Nauk Pedagogicznych podejmuje inicjatywy dot. wspólnego prowadzenia grantów badawczych (np. w ramach polsko-niemieckiej współpracy). Inicjatywy te przekłują na staże badawcze w RFN, np. w Uniwersytecie Poczdamskim. Oprócz tego kooperacja międzynarodowa odnosi się do klasycznej współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi i dydaktycznymi (Kopenhaga, Londyn, Wuppertal). Z kolei partnerstwo badawcze obejmuje Czechy, Słowację, Ukrainę, USA, Szwecję.

Prowadzone są okresowe przeglądy działań w zakresie umiędzynarodowienia na poziomie kadry akademickiej, wymiany studentów, zakresu i treści kształcenia. Wyniki tychże stanowią podstawę do modyfikacji i pogłębionej intensyfikacji relacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Stworzono warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia, a które obejmują nauczycieli akademickich oraz studentów. Odnoszą się one do procesu nauczania, badań naukowych, do podnoszenia kompetencji dydaktycznych, językowych. Mobilność jest promowana instytucjonalnie i systemowo. Instytut oferuje zajęcia w językach obcych w postaci kursów językowych oraz lektoratów. Kadra uczestniczy w międzynarodowym życiu akademickim. Uczelnia jest atrakcyjna dla przyjeżdżających studentów i profesorów wizytujących. Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem interesariuszy, wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci kierunku „praca socjalna” Instytutu Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego są objęci systemem wsparcia od samego początku procesu kształcenia. Wszelkie niezbędne informacje dotyczące systemu wsparcia są przekazywane studentom podczas organizowanych corocznie spotkań organizacyjnych. Ponadto studenci mogą uzyskać informacje o systemie wsparcia poprzez Samorząd Studencki, Dziekanat oraz strony internetowe Instytutu.

Na początku każdego roku akademickiego wybierany jest opiekun roku, którego głównymi zadaniami są: zapoznanie studentów z Regulaminem Studiów oraz założeniami programowymi, jak również udzielanie studentom pomocy, rady i konsultacji w sprawach związanych z ich problemami dydaktycznymi i organizacyjnymi.

Jednostka wdrożyła skuteczny system wsparcia studentów w uczeniu się, którego podstawową stanowi wysokie zaangażowanie kadry akademickiej. Kadra kierunku „praca socjalna” charakteryzuje się życzliwym nastawieniem, chęcią pomocy oraz otwartością na problemy studentów. Studenci mają dostęp do kadry przed i po zajęciach, w trakcie konsultacji, poprzez pocztą elektroniczną oraz w niektórych przypadkach telefonicznie. Kadra odpowiednio dobiera i różnicuje metody kształcenia dostosowując je do przekazywanych treści oraz stosując techniki mające na celu aktywizację studentów. Stosowane metody kształcenia uwzględniają pracę własną studentów. Kadra akademicka chętnie przekazuje studentom dodatkowe materiały dydaktyczne oraz dzieli się swoim doświadczeniem zawodowym.

Funkcjonuje Samorząd Studencki, który jest faktycznym reprezentantem ogółu studentów. Samorząd Studencki otrzymuje wszelkie niezbędne wsparcie, ma ono charakter organizacyjny, infrastrukturalny oraz finansowy. Organizacyjne polega na pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów, infrastrukturalne przejawia się poprzez udostępnienie odpowiednio wyposażonych pomieszczeń, finansowe polega na przekazywaniu środków finansowych na odpowiednio umotywowane działania. Samorząd Studencki podejmuje szereg działań na rzecz

społeczności studenckiej zarówno poprzez organizację wydarzeń integracyjnych i kulturalno-rozrywkowych, jak również poprzez przeprowadzane szkolenia i pomoc doraźną.

Studencki ruch naukowy zrzesza Forum Kół Naukowych. Głównym zadaniem Forum jest podział środków przeznaczonych na działalność kół naukowych oraz wymiana dobrych praktyk i nawiązywanie współpracy pomiędzy poszczególnymi kołami. W Instytucie Nauk Pedagogicznych działa jedno koło naukowe tj. Studenckie Koło Naukowe Pracowników Socjalnych. Koło otrzymuje odpowiednie wsparcie ze strony Władz Instytutu. Wsparcie to ma również charakter merytoryczny, finansowy oraz infrastrukturalny. Wsparcie merytoryczne polega na przydzieleniu opiekuna koła, który pomaga członkom w realizacji wyznaczonych celów naukowych. Drugie obejmuje finansowanie z puli środków przeznaczonych na ruch naukowy oraz finansowanie projektowe od Dziekana. Wsparcie infrastrukturalne polega na udostępnieniu infrastruktury Instytutu. Koło Naukowe Pracowników Socjalnych podejmuje szereg aktywności związanych z praktycznymi aspektami pracy pracowników socjalnych. Dzięki działalności w kole naukowym członkowie mieli możliwość brania udziału w wyjazdach studyjnych (Zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej), organizowania konferencji naukowych oraz wyjazdów na konferencje naukowe. Dodatkowo działalność koła skupia się na organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym, rozrywkowym i wolontaryjnym.

Instytut Nauk Pedagogicznych zapewnia studentom możliwość ubiegania się o Indywidualny Program Studiów (IPS) lub Indywidualną Organizację Studiów (IOS). IPS dedykowany jest do szczególnie uzdolnionych studentów, którzy osiągnęli wysoką średnią z dotychczasowego toku studiów oraz mają sprecyzowane zainteresowania. Dzięki IPS student może poszerzyć lub zmodyfikować ścieżkę kształcenia. IOS dedykowany jest dla osób, które nie mogą regularnie uczestniczyć we wszystkich zajęciach ze względu na stan zdrowia, sytuację losową, opiekę nad bliskimi, osobami z niepełnosprawnością, czy odbywanie okresowo studiów poza UO. IOS przyznawana jest na semestr lub rok akademicki.

Stwarza się studentom odpowiednie warunki do udziału w wymianach międzynarodowych w ramach programów Erasmus+. Wsparcia i informacji w tym zakresie udziela Instytutowy Koordynator ds. Programu Erasmus+. Studenci Pracy socjalnej są zapoznawani z ofertą wymian oraz zasadami dotyczącymi udziału w wymianach, lecz mimo podejmowanych przez jednostkę działań niechętnie w nich uczestniczą. Zdaniem studentów to zobowiązania zawodowe oraz obawa o ewentualne różnice programowe są głównymi powodami takiego stanu rzeczy. W związku z powyższym rekomenduje się zintensyfikowanie zachęcania studentów do udziału w programach wymiany międzynarodowej. Działania te powinny objąć ogólną promocję programów mobilności, zapoznanie studentów z zasadami uczestnictwa w programach oraz przedstawienie studentom systemu uznawania efektów uczenia się uzyskanych w trakcie wymiany.

Zapewnia się odpowiednie warunki do pełnego udziału w procesie kształcenia studentów z różnymi rodzajami niepełnosprawności. W ramach Uniwersytetu Opolskiego funkcjonuje Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych. Zadaniem Biura jest ciągłe wspieranie studentów z niepełnosprawnościami. Biuro udziela wsparcia m.in. w zakresie przyznawania usług asystenta osoby z niepełnosprawnością czy adaptacji procesu dydaktycznego. Studenci z niepełnosprawnością mają możliwość ubiegania się o stypendium oraz indywidualną organizację studiów.

Wsparcie studentów jednostki prowadzącej wizytowany kierunek ma również wymiar materialny. Materialne wsparcie studentów obejmuje stypendia socjalne, stypendia dla osób niepełnosprawnych, stypendia Rektora dla najlepszych studentów oraz stypendium Ministra za wybitne osiągnięcia. Organizacja procesu przydzielania stypendiów jest właściwa. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów motywuje do osiągania coraz lepszych wyników w nauce.

W ramach Uniwersytetu Opolskiego funkcjonuje Akademickie Centrum Karier, którego zadaniem jest wsparcie studentów w wejściu na rynek pracy. Jako przykłady działań podejmowanych przez Akademickie Centrum Karier wskazać należy doradztwo (konsultacje z doradcami zawodowymi), szkolenia (np. rozwój kompetencji cyfrowych, jak zarabiać na Internecie) oraz organizacje giełdy pracy. Działania podejmowane przez Centrum są skuteczne i kompleksowe.

W ramach Instytutu Nauk Pedagogicznych za obsługę administracyjną studentów odpowiada Dziekanat. Dziekanat przekazuje studentom wszelkie niezbędne informacje dotyczące procesu kształcenia i procedur związanych z tokiem studiowania. Organizacja pracy Dziekanatu jest w pełni dostosowana do potrzeb studentów. Podczas spotkania z ZO PKA studenci określili osoby pracujące w Dziekanacie jako kompetentne, życzliwe i chętne do pomocy. Dodatkowym wsparciem w zakresie spraw administracyjnych jest Uniwersytecki System Oceny Studentów (USOS) za pomocą, którego studenci mają dostęp m.in. do kart przedmiotów.

Podejmuje się działania mające na celu rozwój i doskonalenie form wsparcia studentów. Instytut Nauk Pedagogicznych wypracował szereg kanałów komunikacyjnych, którymi studenci mogą artykułować swoje uwagi i zastrzeżenia dotyczące form wsparcia. Studenci mają możliwość bezpośredniego kontaktu z Władzami Instytutu podczas pełnionych dyżurów oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. W wypadku, gdy student chciałby pozostać anonimowy może zgłosić swoje uwagi za pośrednictwem Samorządu Studenckiego, który uzyskane informacje przekazuje Władzom w trakcie periodicznie organizowanych spotkań. Zdaniem studentów oraz przedstawicieli Samorządu Studenckiego wszelkie uwagi i zastrzeżenia spotykają się z szybką i adekwatną reakcją. Studenci *pracy socjalnej* mają wpływ na doskonalenie form wsparcia również przez swoich przedstawicieli w organach kolegialnych (np. Rada Wydziału) oraz komisjach (np. Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Instytut Nauk Pedagogicznych wdrożył skuteczny system wsparcia studentów. Studenci kierunku „praca socjalna” są objęci systemem wsparcia od pierwszych dni studiów, dzięki corocznym spotkaniom organizacyjnym oraz dzięki wsparciu wybieranego corocznie opiekuna roku. Fundamentem systemu wsparcia studentów jest postawa kadry dydaktycznej i Władz Instytutu, które charakteryzują się wysokim zaangażowaniem i otwartością. Jednostka zapewnia studentom odpowiedni dostęp do kadry dydaktycznej. Kadra prowadząca proces kształcenia odpowiednio dobiera i różnicuje metody kształcenia, przekazuje studentom wiedzę wynikającą z zawodowego doświadczenia oraz udostępnia dodatkowe materiały dydaktyczne. Studenci mają zapewnioną możliwość ubiegania się o Indywidualny Program Studiów oraz Indywidualną Organizację Studiów. Funkcjonuje Samorząd Studencki, który jest faktycznym

reprezentantem ogółu studentów. Wsparcie jakie otrzymuje Samorząd Studencki jest kompleksowe. Umożliwia się pełny udział w procesie kształcenia studentom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. System wsparcia osób z niepełnosprawnościami jest odpowiedni. Instytut Nauk Pedagogicznych stworzył odpowiednie warunki dla właściwego rozwoju studenckiego ruchu naukowego. Wsparcie ruchu naukowego ma kompleksowy charakter. Mimo iż jednostka zapewniła możliwość udziału studentów w programach wymiany międzynarodowej i podejmuje działania mające na celu zachęcenie do udziału w nich, to zainteresowanie studentów wymianą i udział w niej jest bardzo skromny. Rekomenduje się zintensyfikowanie zachęcania studentów do udziału w programach wymiany międzynarodowej. Wsparcie materialne studentów obejmuje wszystkie stypendia przewidziane prawem. Stypendium Rektorskie dla najlepszych studentów motywuje studentów do uzyskiwania coraz lepszych wyników w nauce. Za obsługę administracyjną studentów odpowiada Dziekanat. Sposób organizacji pracy Dziekanatu jest adekwatny do potrzeb i oczekiwań studentów, a kompetencje osób pracujących w Dziekanacie wysokie. Dodatkowym ułatwieniem dla studentów w zakresie załatwiania spraw administracyjnych jest USOS. Instytut Nauk Pedagogicznych wdrożył skuteczny i kompleksowy system monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Zapewnia się publiczny i łatwy dostęp do informacji dla różnych grup odbiorców. Podstawową platformą upubliczniania informacji jest strona internetowa. Obejmuje ona różne kwestie tematyczne odnoszące się do funkcjonowania uczelni, spraw studenckich i jakości kształcenia, efektów i treści kształcenia, weryfikacji etapowej i końcowej, organizacji dydaktyki. Odpowiada to potrzebom studentów, pracowników, współpracowników. Zapewniony jest dostęp do wszystkich dokumentów, procedur i informacji istotnych z punktu widzenia administracji i realizacji programu studiów. Informacje o programie studiów i jego realizacji, o warunkach przyjęć dostępne są także na stronie rekrutacji na studia na UO9 oraz USOSWeb10. Dodatkowym kanałem komunikacji jest portal społecznościowy Facebook i profil INP. INP oraz na Wydziale regularnie ocenia się skuteczność dostępu do informacji publicznej, wykorzystuje się fanpage'u iP i LinkedIn. Zakres, specyfika oraz sposób informowania podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci oraz uczestnicy mediów społecznościowych. Wyniki tych ocen oraz własnych analiz są wykorzystywane w działaniach doskonalących (rozwój kanałów komunikacji, modyfikacja strony internetowej).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewnia się publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, rzetelnej informacji, która zaspakaja potrzeby wszystkich odbiorców informacji o programie studiów, procesie kształcenia, warunkach rekrutacji, doksztalceniu, potwierdzaniu posiadanych kwalifikacji. Zakres informacji jest kompleksowy i bieżący. Stale nadzoruje się narzędzia komunikacyjne a następnie je doskonali.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim powołano do życia przed szeregiem lat stosownymi dokumentami wewnętrznymi, bazującymi na przepisach prawa. Jest to dojrzała struktura obejmująca: Senat, Prorektora ds. Kształcenia i Studiów, Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, Uczelniany Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia (dwie komisje – ds. doskonalenia oraz ds. oceny jakości kształcenia). Na poziomie Wydziału działają analogiczne komisje ds. doskonalenia oraz oceny, zaś w strukturze poniżej zespoły doskonalenia. Struktura uczelniana WSZJK odzwierciedla specyfikę wydziałów UO, jednostek ogólnowydziałowych, oferty dydaktycznej. Poza tym, przed szeregiem lat powołano w INP Zespół Jakości Kształcenia. W każdym instytucie Wydziału funkcjonują rady programowe i to one pełnią fundamentalną rolę w sferze koncepcyjnych zmian kierunkowych. Zapewnia się udział w stosownych gremiach studentom i słuchaczom oraz pracownikom UO. Przyjęta struktura, składy zespołów oraz procedury służą działaniom zorientowanym na doskonalenie w sferze nauczania i obsługi studentów.

W UO WSZJK wykorzystuje następujące procedury (WSZJK na WNS Uniwersytetu Opolskiego):

- Procedura tworzenia, modyfikowania programów kierunków studiów i specjalności
- Procedura tworzenia studiów doktoranckich i projektowania programów studiów doktoranckich w UO
- Procedura tworzenia studiów podyplomowych i kursów
- Procedura weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia/uczenia się oraz oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych
- Procedura oceny wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia
- Procedura monitorowania karier zawodowych absolwentów
- Procedura oceny nauczyciela akademickiego dokonana przez studenta
- Procedura oceny jakości kształcenia dokonana przez nauczyciela akademickiego
- Procedura procesu dyplomowania

- Procedura odbywania i dokumentowania praktyk studenckich
- Procedura hospitacji zajęć
- Procedura oceny jakości kształcenia dokonana przez absolwentów Uniwersytetu Opolskiego
- Procedura określania i zaliczania różnic programowych

Polityka jakości kształcenia wynika z strategii rozwoju UO. Celem strategicznym polityki jakości kształcenia (*Strategia doskonalenia jakości kształcenia na lata 2016 - 2020*) jest zapewnienie edukacji na najwyższym poziomie w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Oczekuje się od nauczania, że wyposaży absolwentów we właściwe kompetencje i przygotuje do wyzwań funkcjonowania we współczesnych realiach społecznych i gospodarczych. Realizację polityki jakości kształcenia nadzoruje Rektor UO, a za realizację i doskonalenie odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Senacka Komisja ds. Kształcenia, ale jednocześnie pracownicy naukowo-dydaktyczni, pracownicy administracji, studenci, doktoranci zobligowani są do realizacji zadań wynikających z celów i procedur przyjętych w USDJK.

Ważnym uzupełnieniem struktury, a szczególnie zadań jest Komisja ds. doskonalenia i ds. oceny jakości kształcenia, skupiają one zadania wdrożeniowe, kontrole, konsultacji i ewaluacji, nadzoru nad procesem dyplomowania i pracami etapowymi (tj. w szczególności na ich weryfikacji). W składach tych nie ma przedstawiciela studentów.

Komisje raportują swoje zadania, potwierdzeniem tegoż stanu rzeczy jest protokół z zebrania Rady Programowej INP z 2019 r., na którym omawiano i zatwierdzano prace dyplomowe, wytyczne dla przygotowania prac dyplomowych.

Kolejnym elementem jest monitoring karier zawodowych absolwentów oraz wykorzystanie wniosków w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Z punktu widzenia trwałego zabezpieczania należytych warunków i poziomu nauczania, zasadnicze znaczenie ma poziom studiów, profil, specyfika oferty. Oddolna perspektywa realizowana przez pryzmat Rady Programowej, pozwala orientować działania bezpośrednio w powiązaniu ze studiami, studentami i nauczycielami.

W ramach pracy RP-INP podejmowano się omówienia realizacji procedury „Weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się oraz oceniania studentów”. Dane za semestr zimowy 2018/19 wskazują na dokonywanie przeglądu wyników i ocen (protokołów). INP zajmuje się aktualizacją informacji o kierunku na stronie internetowej, promocją (np. odrębna zakładka na Facebooku).

Pełne spektrum działań pionów zarządzania jakością kształcenia widać w działalności sprawozdawczej zespołów jakości kształcenia. Władze Wydziału sporządzają dwa raporty: z doskonalenia jakości kształcenia na WNS oraz z oceny jakości kształcenia na WNS. Dokumenty te sporządza się od szeregu lat, są bardzo czytelne w narracji i przekazie. Dokumentują stan rozwoju w zakresie zarządzania różnymi kierunkami studiów. Raporty odwołują się do procedur i są sporządzane według tego samego schematu. Pokazują, jak Wydział proceduje i czy zgodnie z harmonogramem. Za ciekawe rozwiązanie należy uznać charakter raportów, gdzie wskazuje się kryterium/procedurę, czy jest/zostało ujęte w działaniach oraz jaki jest wynik ewaluacji i rekomendacje. Raporty informują o kooperacji pomiędzy różnymi jednostkami Wydziału, instytutów czy Uczelni.

W odniesieniu do oceny jakości kształcenia podano, iż miała ona miejsce, a wyniki przekazano do CEU-UO do Zakładu Analiz Ankiety Ewaluacyjnych. Wyniki ankiet omawiano w instytutach, jak i indywidualnie z nauczycielami akademickimi. Stworzono bazę pracowników do stałego monitorowania. W ramach kolejnych działań ocenie poddano zasady i praktykę weryfikacji efektów uczenia się. Podjęto działania dotyczące kontrolowania merytorycznego nadzoru na studentami. W związku z tym dążono do ujednolicenia procedury oceniania studentów i doskonalenia kart przedmiotów w aspekcie metod weryfikacji.

Przykłady działań:

- ocena, analiza i omówienie wyników ankiet ewaluacyjnych;
- pozyskiwanie opinii pracodawców – na bazie formularza, analiza przeprowadzana przez koordynatora praktyk studenckich i Radę Programową w zakresie dopasowania programu do rynku pracy;
- ocena hospitacji;
- ocena realizacji toku studiów, po analizie programu z poprzedniego cyklu podjęto decyzję o zmianach programowych: treści i kursy;
- realizowano i rozwijano proces uprzątnienia nauczania, doskonalenia relacji z pracodawcami w sferze konsultacji oraz prowadzenia praktyk studenckich.

Ocenie charakteru kompetencji poddano nauczycieli akademickich i interesariuszy zewnętrznych. Wobec tych grup zastosowano należyte narzędzia diagnostyczne. System jakości kształcenia nie obejmuje bezpośrednio nauczycieli (dot. procedury) ale ich rozwój zawodowy jest objęty oceną okresową, w powiązaniu z przydziałem zajęć dydaktycznych, zgodności dorobku naukowego z dyscypliną naukową. Wyniki ankiet ewaluacyjnych uzupełnia się bezpośrednią rozmową ze studentami kierunku.

Losy zawodowe absolwentów bada się kompleksowo bezpośrednio / pośrednio, co jest możliwe w opolskim środowisku oraz lokalno-regionalnym zatrudnianiu absolwentów kierunku praca socjalna. Wyniki badań omawia się na zebraniach RP (12.12.18). Wnioski z monitoringu oraz rozmowy z pracodawcami wskazują na wysoki współczynnik w zatrudnialności, na dobre opinie i przydatność absolwentów w wypełnianiu zadań dla sfery socjalnej, zaopatrzeniowej. Wnioski z tejże analizy potwierdzają zasadność prowadzenia kierunku studiów oraz jego uprzątniony charakter. Protokoły z analiz wyników ewaluacji, sesji egzaminacyjnych są przedmiotem dyskusji w Radach Programowych i na posiedzeniach ciał kolejalnych. Sprawność sesji utrzymywana jest na wysokim poziomie.

Pracodawcy są obecni w WSZJK poprzez proces uzgodnień, nadzoru nad praktykami, zasiadanie w gremiach konsultacyjnych, prowadzenie praktyk studenckich, pełnione role dydaktyków. Analiza dokumentacji potwierdziła proces ewolucji programu przez pracodawców. Pracodawcy wypowiadali się nt. zatrudnialności absolwentów. W wielu przypadkach to oni ich zatrudniają. W odniesieniu do kierunku „praca socjalna” można mówić wręcz o wzorcowej relacji i korelacji strumieni działań pracodawców i INP. Szczególnie w rozmowie z pracodawcami ujawnia się troska o jak najlepsze kształcenie studentów, który z uwagi na zmiany społeczne na Opolszczyźnie są bardzo potrzebni. Dlatego w tym środowisku prowadzi konsultacje nad programem i jakością realizacji studiów. Kontakt z otoczeniem jest utrzymywany poprzez akcje promocyjne, warsztaty, projekty społeczne.

Angażuje się studentów w procesy związane z projektowaniem, zatwierdzaniem, monitorowaniem, przeglądem i doskonaleniem programu studiów. Projektowanie programu studiów odbywa się z udziałem Samorządu Studenckiego, który opiniuje program studiów. Studenci mają wpływ na zatwierdzanie programu poprzez udział swoich przedstawicieli w organach kolegialnych Uniwersytetu. Głównym elementem wpływu studentów na doskonalenie programu jest cykliczna ankietyzacja. Ankieta jest zorganizowana w odpowiedni sposób, ale także poza nią studenci mogą zgłaszać swoje uwagi i zastrzeżenia względem kadry, władz Instytutu oraz Samorządu Studenckiego. Uwagi studentów są na bieżąco rozpatrywane i spotykają się z odpowiednią reakcją. Władze Wydziału przywiązują wiele troski do nadzoru merytorycznego i zorientowanego na „obsługę” studentów. Jest to szczególnie ważne z uwagi na formę kształcenia.

Analiza funkcjonowania WSZJK pozwala na podkreślenie pozytywnych kwestii:

- dobre relacje z otoczeniem w sferze konsultacji programowych oraz zatrudnialności absolwentów;
- pozyskiwanie wśród osób zewnętrznych opiekunów praktyk, dydaktyków, konsultantów merytorycznych programu, szkoleniowców w ramach studiów podnoszących kwalifikacje – inicjatywy w dużym stopniu finansowane publicznie i na publiczne zlecenie;
- regularne ewaluacje i audyty wewnętrzne;
- doskonalenie narzędzi ewaluacyjnych.

Wydział i zespoły jakości w swych obszarach rekomendują działania naprawcze i doskonalące. W ramach odbiurokratyzowania WSZJK zrezygnowano z jednej procedury.

Przyjęte rozwiązania służą doskonaleniu kontaktów z otoczeniem, pozyskiwaniu środków na projekty badawcze, rozwijaniu współpracy z instytucjami głównie publicznymi i finansowanymi publicznie. W sprawozdaniu z realizacji systemu doskonalenia jakości kształcenia (2017/18) analizowano 15 obszarów z zakresie koncepcji i realizacji studiów, weryfikacji i potwierdzania efektów uczenia się, współpracy z pracodawcami kooperacji naukowej i dydaktycznej. W odniesieniu do każdego zakresu sformułowano ocenę oraz rekomendacje. Dla pracy socjalnej ważne jest dalsze profilowanie kształcenia, mając na uwadze procesy społeczno-demograficzne, rozwijanie kompetencji miękkich. W rozmowie z ZO PKA wskazywano na silniejsze powiązanie studiów z diagnozą społeczną, która mogłaby mieć walory prac naukowych. Do dobrych praktyk zaliczono bardzo dobre osadzenie studiów w potrzebach regionu.

Poddaje się weryfikacji stan wdrażania działań doskonalących w zasadniczych obszarach. INP skupiał się w minionym okresie w sposób systemowy i systematyczny na koncepcji kształcenia, na weryfikacji efektów uczenia się, na doskonaleniu procedury dyplomowania, wycenie punktowej zajęć. Do działań doskonalących zaliczono pozyskanie zewnętrznego finansowania, realizację projektów badawczo-społecznych wspólnie z otoczeniem. Wybrane elementy SZJK aplikowane na pracy socjalnej będą ponownie „przemyślane” w związku ze zmianami strukturalnymi Wydziału.

Wydział prowadzi w transparentny sposób politykę informacyjną. Na własnej stronie upublicznia coroczne bardzo szczegółowe analizy i wyniki funkcjonowania SZJK.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Prowadzone są systematyczne oceny programu studiów i szereg elementów składowych istotnych dla realizacji toku kształcenia. Przeprowadza się liczne analizy z udziałem interesariuszy, które mają na celu doskonalenie jakości kształcenia i rozwój ośrodka akademickiego. Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym wewnętrznym i zewnętrznym ocenom, a wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości nauczania i obsługi studentów. Odbywają się regularne ewaluacje i audyty wewnętrzne. Stosowane jest doskonalenie i racjonalne podejście do narzędzi ewaluacyjnych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Kooperacja uczelnia z pracodawcami bazująca na:

- korelacji strumieni działań pracodawców i INP na polach: konsultacji nad programem i jakością realizacji toku studiów;
- różnicowane form kontaktów z otoczeniem poprzez: akcje promocyjne, warsztaty, projekty społeczne;
- pozyskiwanie wśród osób zewnętrznych opiekunów praktyk, dydaktyków, konsultantów merytorycznych programu, szkoleniowców w ramach studiów podnoszących kwalifikacje – inicjatywy w dużym stopniu finansowane publicznie i na publiczne zlecenie;

Zalecenia

Brak

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Zalecenie

Uchwała Nr 343/2012 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dn. 6 września 2012r. w sprawie oceny instytucjonalnej na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Opolskiego nie zawiera zaleceń.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Nie dotyczy.

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego

Harmonogram wizytacji PKA w dniach 25-28 maja 2019 r. na kierunku Socjologia i Praca socjalna prowadzonym w Uniwersytecie Opolskim

Piątek, 24 maja 2019 r. – przyjazd Członków zespołu oceniającego PKA do Opola

Sobota, 25 maja 2019 r.

- 9.15 – wyjście z hotelu na Uczelnię – dr hab. Edward Nycz, prof. UO, dr hab. Eugenia Karcz-Taranowicz, prof. UO – Dyrekcja Instytutu Nauk Pedagogicznych UO, Dyrektor Instytutu Socjologii dr hab. Robert Geisler, prof. UO, Zastępca dyrektora Instytutu Socjologii dr Iwona Sobieraj).
- 9.30-10.00 - spotkanie zespołu oceniającego z Władzami Uczelni, Wydziału Nauk Społecznych, Instytutu Nauk Pedagogicznych i Instytutu Socjologii (s. 322)
- 10.30-15.00 – hospitacja wybranych zajęć, zapoznanie się z pracami etapowymi i dyplomowymi (praca socjalna)
- 11.00-12.00 – spotkanie z przedstawicielami studentów kierunku Socjologia przedstawicielami Samorządu Studenckiego oraz z przedstawicielami Koła Naukowego Socjologów (s. 301)
- 11.00-12.00 - wizytacja infrastruktury oraz Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego/ Międzyinstytutowej Biblioteki Politologii, Filozofii i Socjologii i Biblioteki INP (praca socjalna, socjologia)
- 11.30-12.30 – spotkanie z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (praca socjalna, s. 102)
- 12.00-12.30 – spotkanie z osobami odpowiedzialnymi za praktyki zawodowe (praca socjalna, s. 316)
- 12.00-12.30 – spotkanie z Instytutowym Koordynatorem ds. Programu Erasmus + (praca socjalna i socjologia, s. 302)
- 12.30-13.30 – spotkanie zespołu oceniającego z nauczycielami akademickimi kierunku Praca socjalna (s.102)
- 14.00-15.00 – przerwa obiadowa
- 15.00-16.00 – spotkanie zespołu oceniającego z osobami odpowiedzialnymi za zapewnianie jakości kształcenia na kierunku oraz zespołem przygotowującym Raport samooceny (praca socjalna i socjologia, s. 301 i 302)

Niedziela, 26 maja 2019 r.

8.30-11.30 – ciąg dalszy hospitacji wybranych zajęć

9.00 – 10.00 - spotkanie z osobami odpowiedzialnymi za wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami oraz przedstawicielami Biura Karier (praca socjalna i socjologia, s. 301)

10.30-11.00 – spotkanie robocze zespołu oceniającego dotyczące oceny poszczególnych kryteriów (praca socjalna, s. 301)

11.00-13.00 – zakończenie wizytacji – końcowe spotkanie z Władzami Uczelni, Wydziału Nauk Społecznych i Dyrekcji Instytutu Nauk Pedagogicznych w celu podsumowania wizytacji i przekazania wstępnych wniosków oraz zaleceń dla kierunku praca socjalna

Poniedziałek, 27 maja 2019

9:00 – 10:00– spotkanie zespołu oceniającego z nauczycielami akademickimi kierunku socjologia, s. 119 CC

10.00 – 11.00 – spotkanie z przedstawicielami studentów kierunku Praca socjalna, samorządem studenckim i kołem naukowym

12:00 – 13:00– spotkanie z osobami odpowiedzialnymi za praktyki zawodowe na kierunku socjologia, s. 330 CC

12:00 – 16:00– hospitacja wybranych zajęć, zapoznanie się z pracami dyplomowymi i pracami etapowymi

13:00 – 14:00 przerwa obiadowa

14:00 – 15:00– spotkanie z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego kierunku socjologia, s. 330 CC

Wtorek, 28 maja 2019

08:30 – 11:30- kontynuacja hospitacji zajęć oraz ocen pracy dyplomowych i etapowych

09:30 – 11:30– spotkanie robocze ZO PKA dotyczące oceny poszczególnych kryteriów

11:30 – 12:30 – zakończenie wizytacji - końcowe spotkanie z Władzami Uczelni, Wydziału Nauk Społecznych i Dyrekcji Instytutu Socjologii celem podsumowania wizytacji i przekazania wstępnych wniosków oraz zaleceń.

Podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego:

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior – kryteria 7, 9, 10

prof. dr hab. Marek Kucia – kryteria 4, 5

dr Anna Maria Kola – kryteria 1, 2, 3

Wojciech Jagodziński - kryterium 6 oraz udział w kryterium 2

Mateusz Kuliński - kryterium 8 oraz udział w pozostałych kryteriach

mgr inż. Paweł Miry - Sekretarz ZO

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów

i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.